

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 263

Poznań, sobota dnia 10 czerwca 1933

Rok XXVIII

Poznań, 9 czerwca.

Pakt czterech

Pakt czterech został parafowany, to znaczy, pełnomocnicy czterech mocarstw położyli pod nim swoje podpisy dla stwierdzenia, że tekst paktu został już dokładnie ustalony. Po akcie parafowania nastąpi podpisanie paktu, które zwiąże układające się strony pod względem prawnym.

Dzisiaj więc dopiero możemy omawiać tekst paktu i poszczególne jego formule. W czasie rokowań o pakt czterech zwracaliśmy już uwagę, że jego redakcja jest drugorzędna, natomiast istotą rzeczy pozostaje sam fakt dojścia do porozumienia czterech mocarstw i sama koncepcja nowego dyrektorjatu europejskiego. Jak wiadomo, rząd francuski nie odrzucił zasady zawarcia paktu czterech. Natomiast przez dłuższy czas prowadził uciążliwe rokowania o to, by paktowi nadać możliwie korzystną redakcję i by usunąć z niego wszelkie ostrza rewizjonistyczne. Dyplomacji francuskiej udało się istotnie złagodzić w tekście pierwotne propozycje p. Mussoliniego. Mimo jednak, że pod tym względem tekst paktu został mocno obwarowany przez Francję, to przecież znajdują się w nim sformułowania niebezpieczne i dwuznaczne, które niewątpliwie nadużywane będą pod względem prawnym.

A więc z tekstu paktu wynika, że jednym z celów porozumienia jest art. 19 paktu Ligi Narodów, który mówi o rewizji traktatów. Coprawda ten artykuł postawiony jest obok art. 10, mówiącego o konieczności szanowania granic wszystkich członków Ligi Narodów, i obok art. 16, który mówi o sankcjach Ligi Narodów przeciwko napastnikowi, to jednak przez wprowadzenie art. 19 do paktu czterech, obóz rewizjonistyczny uzyskuje przynajmniej potężne narzędzie do wszczęcia nowej fali propagandy przeciwko istniejącym traktatom.

We wstępie do paktu powiedziano, że podpisane strony dążyć będą do rozwinięcia wszystkich postanowień paktu Ligi Narodów, „przy uwzględnieniu metody i procedury w nim przewidzianej, której nie chcieliby się przeciwstawić”. Jest to zastrzeżenie, wprowadzone przez Francję dla utrzymania zasady jednomyślności, która obowiązuje przy wszystkich uchwałach Ligi Narodów, a więc również przy uchwale, która miałaby zapaść w zastosowaniu art. 19 paktu Ligi. Ale jednocześnie art. 2 paktu czterech, który wymienia art. 19 paktu Ligi Narodów, powiada, że strony, zawierające porozumienie, zobowiązują się „badać wszystkie projekty odnośnie metod oraz sposobu postępowania, które mogą nadać tym artykułom należyta skuteczność.” Z tego znowu zastrzeżenia wynikałoby, że pakt czterech przewiduje zmianę obowiązującej w Lidze Narodów procedury, o co właśnie chodzi obozowi rewizjonistycznemu celem usunięcia zasady jednomyślności, jaka powinna obowiązywać przy wszystkich uchwałach Ligi Narodów.

We wstępie do paktu powiedziane jest coprawda, że bez współdziałania in-

Niemcy ogłaszają moratorium swych długów

Bank Rzeszy wstrzymuje transfer dewiz z dniem 1 lipca — Ustawa „przeciw zdradzie niemieckiego gospodarstwa” — Manewr dr. Schachta celem zaszachowania konferencji londyńskiej

Berlin, 9. 6. (PAT.) Dyrekcja Banku Rzeszy zwróciła się do Hitlera z listem, w którym donosi, że Bank Rzeszy wstrzymuje całkowicie począwszy od 1 lipca przydział dewiz na spłatę wszystkich tych zobowiązań zagranicznych, które Niemcy zaciągnęły przed kryzysem w lipcu 1931 r. Wyjątek stanowią spłaty, objęte dotychczasowymi umowami o niewycofywaniu kredytów zagranicznych z Niemiec.

Bank Rzeszy nie ustalił nowego terminu, ani na jak długo wstrzymany został transfer dewiz zobowiązań zagranicznych.

Ogłoszony w tej kwestji komunikat Biura Wolffa donosi równocześnie o wydaniu przez rząd Rzeszy ustawy, w myśl której dłużnicy Niemiec zobowiązani są do dalszych spłat w markach do specjalnie w tym celu utworzonej kasy konwersyjnej, która zarządzać będzie sumami do chwili wznowienia transferu.

Berlin, 9. 6. (PAT.) Gabinet Rzeszy uchwalił na czwartkowym posiedzeniu oprócz ustawy o dokonywaniu przez dłużników niemieckich spłat w markach do specjalnej kasy konwersyjnej na poczet zobowiązań zagranicznych, także nową ustawę przeciw ucieczce kapitałów zagranicę i wykreśleniom podatkowym.

Nosi ona nazwę ustawy „przeciw zdradzie niemieckiego gospodarstwa i przewiduje obowiązek zgłaszania wszelkiego majątku, posiadanego zagranicą według stanu z 1. VI. b. r., o ile tylko wartość jego przekracza 1.000 mk. Obowiązki zgłaszania podlegają nadto wszelkie zapasy dewiz, posiadanych w kraju, których wartość wynosi ponad 200 mk. oraz wszelkie zapasy kruszców szlachetnych.

Za przekroczenie tej ustawy grożą ciężkie kary więzienia wraz z utratą praw obywatelskich włącznie. Ostat-

nym zainteresowanych państw nie może zapaść wśród czterech mocarstw żadna „decyzja”, odnosząca się do ich praw, to jednak tekst paktu umożliwia dyskusję na temat praw i stanowisk innych mocarstw. I jeżeli nie w formie decyzji, to w formie dyskusji może być wywierany za pośrednictwem porozumienia czterech nacisk na państwa, które do dyrektorjatu czterech nie należą. Czyli niebezpieczeństwo, jakie stanowi nowy podział Europy na wielkie mocarstwa, dyktujące kierunek polityczny całemu kontynentowi, i na t. zw. państwa o ograniczonych interesach, istnieje nadal i nie zostało usunięte. Komentarze p. Mussoliniego do paktu czterech w sprawie rewizjonizmu i w sprawie pozycji dyrektorjatu czterech nie brzmią uspokajająco.

Pakt czterech ma obowiązywać przez lat 10. Zwolennicy jego twierdzą, że Europa ma zagwarantowany pokój na ten okres czasu. Obietnice takie słyszeliśmy przy zawieraniu różnych poprzednich paktów, a zwłaszcza przy podpisaniu paktu Kellogga, który przecież obiecywał światu pokój na wszystkie czasy. Cóż się stanie z tamtymi obietnicami?

W pakcie czterech należy upatrywać nowego zastrzyku pacyfistycznego i nowej próby nawiązania stosunków z Niemcami celem odgrzania zarówno

ni termin zgłoszenia przypada na 31 sierpnia.

Paryż, 9. 6. (Tel. wł.) „Petit Parisien” zajmuje się jako jedyne pismo wstrzymaniem przez Bank Rzeszy transferu dewiz.

Dziennik stwierdza, że chodzi tu o dobrze pomyślany manewr dr. Schachta, aby przez to zarządzenie przygotować dla Niemiec środek nacisku na

światową konferencję gospodarczą.

Niemcy będą się na tej konferencji powoływali na niskie pokrycie złota i na niemożliwość przeprowadzenia transferu dewiz, żądając obniżenia taryf celnych dla importu z Niemiec. Niemiecki przemysł czeka tylko na okazję aby zalać świat swymi wyrobami.

Francja w obronie pokoju Europy

Rozmowy francusko - angielsko - amerykańskie nie dały rezultatu — Francja nie ustąpiła ani na krok, żądając realnych gwarancyj w sprawie rozbrojenia

Paryż, 9. 6. (Tel. wł.) Prawie wszystkie poranne dzienniki paryskie zgodnie stwierdzają, że wczorajsze rozmowy francusko-angielsko-amerykańskie w sprawie rozbrojenia, nie przyniosły żadnego pozytywnego rezultatu.

Rząd francuski nie ustąpił ani na krok ze swego stanowiska, podkreślając z naciskiem, że Francja bez nowych gwarancyj bezpieczeństwa nie może ograniczyć swoich zbrojeń.

Zastanawiano się również nad sprawą zmniejszenia zbrojeń etapami w uzależnieniu od wykazania przez Niemcy szczerości swych pokojowych zapewnień.

Nawet prawicowe „Echo de Paris” przyznaje, że premier Daladier nie zeszedł z dotychczasowego stanowiska Francji ani na krok. Propozycja ustanowienia na próbę czteroletniej kontroli napotkała na tak wielkie trudności, że myśli tej zaniechano.

porozumienia w Locarno, jak i zbliżenie francusko-niemieckiego w Thoiry. Wszystkie poprzednie zabiegi w tym kierunku czynione przez Brianda, dzięki niezwykle zręcznej i obłudnej grze Stresemanna, nie dały najmniejszego rezultatu. Jedyne zyski ciągnęły Niemcy, uzyskując ewakuację Nadrenji, skreślenie odszkodowań, równouprawnienie w sprawie zbrojeń. Mimo tych ustępstw pokój nie zapanował, gdyż Niemcy nie zostały zaspokojone. Domagają się one nowych ustępstw, lecz tych bez wyraźnego naruszenia traktatów pokojowych uczynić nie można. I tem się tłumaczy zawarcie paktu czterech, który za jednym zamachem stawia Niemcy w rzędzie państw kierowniczych w Europie i daje im narzędzie do prowadzenia propagandy rewizjonistycznej. Ten nowy triumf polityczny uzyskują Niemcy po dojściu Hitlera do władzy i mimo swego jaskrawego i oficjalnego stanowiska antyżydowskiego. Żydostwo międzynarodowe nie zdołało zatamować pochodu Niemiec skrajnie nacjonalistycznych. To jest wniosek, który należy dobrze zapamiętać.

Odosobnione położenie Polski wobec paktu czterech wymaga specjalnego omówienia.

Paryż, 9. 6. (PAT.) Francja nie ustąpiła w sprawie stanu materialowego swoich zbrojeń. Znalazło to swój wyraz w oświadczeniu, złożonym przez Daladier, jako min. wojny w związku z poruszeniem w czasie dyskusji zagadnieniami zbrojeń lądowych, morskich, powietrznych, efektów itp.

Delegaci Anglii i Ameryki dążą do porozumienia w najważniejszych sprawach przed dniem 27. bm. tj. datą ponownego zwołania biura konferencji rozbrojeniowej w Genewie.

Największą uwagę poświęcono zagadnieniu kontroli zbrojeń. Zasadniczo zgodzono się na wnioski, dotyczące kontroli technicznego rozbrojenia i budżetów wojskowych w okresie 3 lat, w czasie którego nie dokonywano by redukcji zbrojeń. Byłoby to próbą oceny wartości kontroli i dobrej woli zainteresowanych. Dopiero po tym okresie próby rząd francuski gotów byłby przestudować projekt redukcji zbrojeń. Najbardziej niepokoi opinię francuską pytanie, co trzeba będzie uczynić jeżeli Niemcy pomimo wszystko ponownie się uzbroją.

Paryż, 9. 6. (PAT.) Rozmowy między przedstawicielami Stanów Zjednoczonych Francji i W. Brytanii odbywały się na Quai d'Orsay. W rozmowach wzięli udział: premier Daladier, Paul Boncour, lord Londonderry, Eden, Campbell, Norman Davis oraz kilku rzeczoznawców.

Po zakończeniu ogłoszono komunikat, z którego wynika, iż tematem obrad były niemal wyłącznie zagadnienia rozbrojeniowe.

Nowy ambasador amerykański w Warszawie

Nowy Jork, 9. 6. (PAT.) Waszyngtoński korespondent Havasa donosi, że ambasadorem Stanów Zjednoczonych w Warszawie mianowany będzie Francis Cudahy, właściciel wielkich przedsiębiorstw w Milwaukee.

Lot Matterna

Moskwa, 9. 6. (Tel. wł.) Lotnik amerykański Mattern wystartował dzisiaj rano o godz. 4 do dalszego lotu do Krasnojarska.

Ofiary wybuchu

Tokio, 9. 6. (PAT.) Ostatnia lista ofiar wybuchu w prochni w Hamamatsie wykazuje 29 zaginionych, których należy uważać za zmarłych, oraz 18 rannych. Powód katastrofy dotychczas niewyjaśniony.

Prasa w Niemczech i „Reichsmark”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, 8 czerwca.

— „Poco pan czyta te gazety? I tak w nich nie ma, wszystko na jedno kopyto”. — Temi słowy przywitał mnie w tych dniach kelner w jednej z kawiarni berlińskich, do której zachodzę, ażeby czasem, gdy jest pogoda, na świeżym powietrzu — kawiarnie berlińskie mają w dużej części, podobnie jak w Paryżu, terasy, wychodzące na ulice — zatłoczyć codzienną robotę przejrzenia gazet. „Od czasu, gdy nie wolno pisać, cała prasa stała się nudna. A prawdy się pan z niej i tak nie dowie.”

W istocie, prasa w Niemczech przywdziała uniform. Zamilkła nawet dyskusja na temat metod przy zgodzie na kierunek, a już o jakiejś dyskusji zasadniczej niema mowy.

Nie zamierzamy się w najmniejszej mierze mieszać do wewnętrznych spraw niemieckich — referujemy o nich zawsze z punktu widzenia informacyjno-rzeczowego — mimowoli jednak narzuca się pytanie, czy wyniki takiej rygorystycznej polityki prasowej idą wyłącznie na korzyść rządu? Nieraz się bowiem słyszy zdanie, że prasa pisze tylko to, co musi, a wiele rzeczy ukrywa. Powstaje pewien moment niewiary, którego lekceważyć nie można, a na tem tle znajduje dobry grunt „prasa ustna”, zupełnie nieodpowiedzialna.

W związku z tem występują jeszcze inne objawy. Wdalem się kiedyś w pogawędkę ze sprzedawcami w większych kioskach na temat poczytności poszczególnych gazet i przypatrywałem się rozsprzedawaniu. Uderzyła mnie stosunkowo duża ilość rozsprzedawanych gazet zagranicznych. Zwłaszcza powodzenie pisanych po niemiecku gazet szwajcarskich przypominało mi czasy cenzury wojennej, kiedy dzienniki zagraniczne krążyły z rąk do rąk, chciwie czytane i tem silniej oczywiście działające. Nawet gazety francuskie znajdują w niektórych dniach więcej nabywców, niż zwykle. Zdarzyło mi się kiedyś, że nie mogłem dostać w żadnym kiosku jednej z gazet paryskich, bo została wykupiona, jak mnie poinformowano, w przeciągu przedpołudnia. Ku mojemu zdumieniu widziałem, że gazety szwajcarskie kupowali nawet ludzie z odznaką hitlerowską w klapie marynarki.

Niemcy zawsze chętnie poddawali się silnemu rządowi, jednak w dziedzinie umysłowej lubili się wypowiadać. Należy odczekać, jak dalek się rozwinięła się stosunki prasowe. Ktoś dobrze poinformowany tłumaczył mi, że tak ostre zarządzenia dzisiejsze są raczej przejściowe. Chodzi o usunięcie z prasy niemieckiej wszystkich elementów obcych, a zwłaszcza Żydów i ludzi, zarazonych „marksizmem”. Jeżeli chodzi o wpływy elementów nieniemieckich, — czytaj zwłaszcza żydowskich — to w tym względzie polityka prasowa rządu do kompromisu nie dopuści i ta polityka będzie trwała. Po zupełnej stabilizacji stosunków politycznych nastąpi dopiero ostateczne uregulowanie stosunków prasowych.

Minister Goebbels w Rzymie między innymi studiował również politykę prasową faszystów. Zobaczymy wkrótce, o ile polityka prasowa hitlerizmu będzie kopią przykładu włoskiego, i o ile uwzględni istniejące niewątpliwie odrębności stosunków i charakteru niemieckiego.

Tutejszy „Związek Prasy Zagranicznej” wydał wczoraj śniadanie w hotelu „Adlon” dla korpusu dyplomatycznego. Przybyli ambasadorowie, posłowie i w ogóle szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych prawie wszystkich państw europejskich i pozazachodnich w Berlinie. Nastrój był bardzo miły i swobodny, rozmowy interesujące, przemówienia do wciśpne. Bardzo zgrabną przemowę wygłosił między innymi prezydent Banku Rzeszy Schacht, składając pochwały pod adresem prasy i budżąc potakiwania i okłaski. Pomyślałem sobie, że Schacht, wygłaszając w Ameryce i gdzie indziej mowy o Niemcach i w interesie niemieckim, musiał napewno robić propagandę dla swego kraju, zrzęca i skuteczną. Miałem sposobność rozmawiać z nim chwilę o temacie, który tu jest bardzo aktualny i rozstrząsany, a mianowicie o marce niemieckiej.

Słychać tu bowiem nieraz pytanie, czy rząd niemiecki nie zdecyduje się śladem Anglii i Ameryki na obniże-

nie kursu marki, i to między innymi z uwagi na sytuację eksportową. Jak wiadomo również, pokrycie marki spadło ogromnie, mianowicie aż na 8 procent. W związku z tem ogólne zainteresowanie budziła niedawna konferencja z wierzycielami Niemiec w sprawie długów prywatnych. Na posiedzeniu wstępnem konferencji Schacht stwierdził, że markę trzyma się przez politykę ograniczeń dewizowych, i że Bank Rzeszy nie może na rynku pieniężnym działać regulująco, nie mając zapasów dewizowych.

Gdyby rzeczy potoczyły się tak dalej — mówił Schacht do wierzycieli — dojdziemy napewno do disagii marki i obniżenia jej wartości, co byłoby większą katastrofą, niż w roku 1923. Do katastrofy tej Bank Rzeszy nie chce dopuścić i ponieść za nią odpowiedzialności.

Te przestrogi, umiejętnie wypowiedziane i przedstawione, spełniły swoje zadanie. W wyniku obrad konferencji ogłoszono znany komunikat, uwzględniający interesy i dążenia niemieckie i podnoszący konieczność zachowania, a nawet podniesienia zapasu dewiz Banku Rzeszy dla uniknięcia niebezpieczeństwa, grożącego marce. W praktyce oznacza to zgodę na wstrzymanie przekazywania dewiz za granicę i rodzaj moratorium dla płatności niemieckich długów prywatnych.

W końcowym przemówieniu prezydent Schacht raz jeszcze powrócił do kwestji stabilizacji marki. Stabili-

zacja ta nie ulega wątpliwości — mówi — gdyż panuje się nad nią przez ustawodawstwo dewizowe. Fakt ten oraz woła Banku Rzeszy pomnożenia rezerw zapewnia jego zdaniem stabilizację.

W rozmowie z pisaćym te słowa Schacht z ogromną żywością oświadczył, że marka niemiecka się utrzyma („Die Mark bleibt stabil”). Czy jednak — zapytałem się — wobec tego, że obniżono funt angielski, a ostatnio dolar amerykański, w kołach miarodajnych nie rozważa się ewentualności obniżenia również marki?

Z tą samą żywością odpowiedział dr. Schacht, że o tem się nie myśli. Nie zamierzamy naśladować innych. Słowa moje — mówił — wyrażają politykę Banku Rzeszy.

— A jaki jest stosunek rządu do tego zagadnienia?

— Zupełnie ten sam, co Banku Rzeszy. Niema różnicy zapatrywań. Nie możemy — dodał Schacht — pozwolić na to, żeby oszczędzający Niemiec („der deutsche Spärer”) miał tracić swoje oszczędności.

Schacht wypowiedział te zdania z akcentowaną stanowczością. Jest zresztą rzeczą oczywistą, że zachwianie się marki, dewaluacja i straty, poniesione przez szerokie rzesze, musiałyby podkopać prestiż rządu Hitlera. Eksperyment byłby napewno niebezpieczny i z tego powodu, że w Niemczech, które już raz przeszły inflację, psychologiczne podłożę dla takiej próby obniżenia wartości marki nie jest korzystne, nie mówiąc już o tem, że w obecnej sytuacji panowanie nad granicami obniżenia byłoby bardzo trudne.

JERZY DROBNIK.

Japonia wypiera Anglię ze wszystkich rynków świata

Wielka Brytania niepokoi się poważnie. W londyńskim Foreign Office studują grube raporty, nadeszłe z Indji własnych i holenderskich, z Egiptu, Południowej Afryki, Australji. Konsulowie, agenci handlowi, korespondenci angielscy podają cyfry, zestawienia, opisy, tchnące czarnym pesymizmem.

Zalew i podbój odwiecznych rynków zbytu dla towarów angielskich przez konkurentów japońskich odbywa się w prerażającym tempie. Gdzie przedtem sprowadzano tkaniny angielskie, obuwie, wyroby skórzanę, szklane, stalowe etc. marki angielskiej, tam teraz panują wszechwładnie towary importowane z Japonji, tańsze bez porównania od towarów angielskich. — „Made in England” bite jest na całej linii przez signum „Made in Japan”.

Katastrofalna sytuacja, w jakiej znalazł się handel brytyjski na rynkach zamorskich, równa się przegranej bitwie o znaczeniu światowem.

Japonia bije Anglię jako konkurenta swoją taniością. Taniść produkcji japońskiej jest w ogóle nadzwyczajna, a w porównaniu z angielską fenomenalna.

Co zarabiają, jakie płace otrzymują robotnicy japońscy?

W przemyśle skórzanym i garbarskim robotnik otrzymuje dziennie zł 2,49, w przemyśle hutniczym zł 4, w przemyśle szklanym — zł 3,20, w murarstwie — zł 4. W przemyśle włókienniczym płaca przeciętna nie przewyższa zł 2,50 dziennie przy 10-godzinnym dniu roboczym. Kobiety otrzymują płace o połowę niższe. Zarobek nie zawsze bywa, notabene, wypłacany w gotówce, lecz dość często w naturze, towarem lub produktami żywnościowymi.

Przy tak niskich płacach zarobkowych odnośnie gałęzie przemysłu japońskiego mogą z łatwością konkurować z droższymi produktami angielskimi.

Rezultaty zaś tej konkurencji są dla Anglii katastrofalne. Oto jak się one wyrażają w cyfrach: w r. 1929 wywieziono do Indji brytyjskich 11 miljonów kg tkanin japońskich, w r. 1931 import ten wzrósł o 400 proc., w roku 1932 wyniósł 54 miliony kg.

W Indjach niderlandzkich import tkanin japońskich wyniósł w 1931 r. 6 miljonów kg, w r. 1932 wzrósł do 40 milj. kg.

To samo zjawisko powtarza się w Egipcie, w Australji, w Afryce Połud. Wszędzie towary japońskie wypierają towary angielskie. Przyczem w Indjach brytyjskich zalewowi towarów japońskich przychodzi z pomocą bojkot towarów angielskich przez krajowców.

Jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, iż

robotnik angielski otrzymuje za swoją pracę osiem razy wyższą pracę zarobkową od swego kolegi japońskiego, zrozumiemy całą doniosłość interwencji zwycięskiej, a nie pokojowej Japonji na rynkach dawniej podległych zupełnej Anglii i jej potęgze przemysłowej.

Na tem polu nie mogą już Anglii dopomóc żadne pakty ni sojusze.

E. R.

Z Stronnictwa Narodowego

Zjazd powiatowy w Kaliszu

Odbył się w Kaliszu w lokalu własnym, zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego. Zjazd zagał p. prezes J. Sokolnicki, sekretarował p. Kl. Dąbkowski. Wspomniawszy o skrytobójczem morderstwie, dokonanem na osobie śp. Jana Chudziaka którego pamięć zebrani uczcili powstaniem i jednominutowem milczeniem, przewodniczący udzielił głosu p. posł. Rutce, a następnie p. posł. Ign. Chrystowskiemu. Mówcy przedstawili wszystkie sprawy bieżące, pracę Sejmu, wybory Prezydenta i kwestję żydowską w Polsce. Zebrani przez żywe okłaski wyraził gorące uznanie dla niezłomnego

W sprawie pp. Ciesielskiego i Gwizdalskiego

Jak już Czytelnikom naszym wiadomo, sędzia śledczy p. Grabowski w Warszawie wystąpił w wnioskem o umorzenie sprawy przeciwko dwóm dziennikarzom narodowym z Pomorza pp. Ciesielskiemu i Gwizdalskiemu, postawionym w stan oskarżenia o przemyt, a podtrzymuje oskarżenie przeciwko Żydowi Salowi, żonie jego i pięciu innym współnikom.

Podkreśliłszy już w swoim czasie, że sprawa pp. Ciesielskiego i Gwizdalskiego rzuca znamiennie światło na dzisiejsze stosunki. Na podstawie denuncjacji Żyda-kryminalisty, skazanego na trzy lata więzienia, dwóch redaktorów-narodowców o nieskazitelnym charakterze dostało się za rzekome uprawianie przemytu do więzienia śledczego. Prasa „sanacyjna” obrzuciła ich błotem, a z nimi razem obóz narodowy. Krakowski „Il. Kurjer Codzienny” dał — fałszywe zresztą — fotografie Ciesielskiego i Gwizdalskiego w towarzystwie Żydów-kryminalistów z podpisem, że obu redaktorom przemyt już „udowodniono”.

Ciesielski i Gwizdalski przeszło dwa miesiące cierpieli katusze moralne w więzieniu śledczym. Wypuszczeni zostali z niego na Boże Narodzenie, ale śledztwo trwało dalej. Prasa „sanacyjna” puła w dalszym ciągu na nich i na obóz narodowy. Śledztwo ciągnęło się jeszcze pięć i pół miesiąca. Teraz do-

stanowiska posłów narodowych w Sejmie. (mk)

Opinia wie, co sądzić

Podczas gdy zresztą prasa „sanacyjna” przyjęła ponowny wybór p. Ratajskiego na prezydenta m. Poznania ze spokojem, jedynie tutejszy brukowiec, „Przegląd Codzienny”, pozwala sobie na uprawianie wyraźnego teroru politycznego, usiłując różnymi groźbami wywrzeć nacisk na osobie p. Ratajskiego.

Opinia poznańska wie, co należy sądzić o tych oburzających metodach, jakimi od dłuższego czasu posługują się pismo, wychodzące w oficynie p. E. Namysła.

Młodzież akademicka do społeczeństwa!

Młodzież akademicka przed kilku już tygodniami zwróciła się do społeczeństwa za apelem, by wyratowała wielu studentów Polaków z opresji, w jakiej się znaleźli. Oto wskutek niemożności płacenia wysokich rat czesnego wielu studentów nie może dalej studjować, co jest dla nich równoznaczne z katastrofą życiową. Społeczeństwo Wielkopolski nie może zapomnieć o swej młodzieży akademickiej i drobnym chociaż datkiem winno wesprzeć tę przyszłość narodu, która dzisiaj w tak ciężkiej znajduje się sytuacji.

Niech troska o przyszłe pokolenie polskiej inteligencji i widmo nędzy jakiej grozi naszej młodzieży akademickiej skłoni wszystkich do wpłacenia choćby drobnych sum na „Biuro Pomocy” T. S. S. U. P., św. Marcin 40, I. p.

Przesilenie rządowe w Hiszpanji

Paryż, 9. 6. (PAT). Społeczeństwo hiszpańskie zaskoczone zostało nieoczekiwaną dymisją rządu premiera Azany.

Głosowanie na kongresie socjalistów radykałów wykazało, że Azana może liczyć na stałą większość w Kortesach. Mowa była jedynie o pewnych zmianach w rządzie. Organ niezależno-republikański „Agora” domagał się zmian w tym kierunku, aby w rządzie reprezentowane były wszystkie stronnictwa, stojące na stanowisku szczerze republikańskim.

Prasa podaje pogłoskę o próbie utworzenia gabinetu republikańskiego koncentracyjnego, którego zadaniem będzie przeprowadzenie kilku ustaw o zasadniczym znaczeniu, a przede wszystkim ustawy wyborczej. Po dokonaniu tej pracy ustawodawczej przeprowadzone będą wybory do ciał komunalnych, które stanowić będą rodzaj sprawdzianu opinii społeczeństwa hiszpańskiego. W całej Hiszpanji panuje silne podniecenie, gdyż ogół społeczeństwa zdaje sobie sprawę z powagi chwili, która decyduje o dalszej zasadniczej linii politycznej republiki hiszpańskiej.

piero następuje rehabilitacja formalna dwóch ofiar fałszywej denuncjacji Żyda-kryminalisty. Rehabilitacja formalna, bo, kto pp. Ciesielskiego i Gwizdalskiego znał, nigdy nie wątpił w ich niewinność.

Naszych uczuć i myśli w tej sprawie nie potrzebujemy Czytelnikom przedstawiać; odczuwają i myślą oni to samo, co my.

Przypominamy raz jeszcze, że red. Ciesielski wydał swego czasu „Protokoły mędrów Sjonu”, co Żydów doprowadziło do wściekłości przeciwko autorowi.

W sprawie pp. Ciesielskiego i Gwizdalskiego zwyciężyła ostatecznie prawda, wymierzająca policzek wszystkim kalumnijatorom, na których zpowrotem padło błoto, którym obrzucali dwóch nawskroś uczciwych Polaków narodowców i cały obóz narodowy.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO WILDA

W poniedziałek, 12 b. m. o g. 20.00 odbędzie się w sali p. Fiedlerowej, Górna Wilda 47 zebranie plenarne. Na porządku obrad ciekawy referat polityczny.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

„Pakt czterech”, a kwestja rewizji granic

Nota francuska do rządu rumuńskiego i odpowiedź Bukaresztu

Bukareszt, 9. 6. (PAT.) Dzisiejsza prasa poranna ogłasza wraz z tekstem „paktu czterech” brzmienie not wymienionych przez rządy Francji i Rumunii.

Nota francuska zaznacza, iż pragnąc stosować się do brzmienia traktatu francusko-rumuńskiego z dn. 10 czerwca 1926 r., obowiązującego do wzajemnego komunikowania sobie traktatów i układów, zawartych z trzema mocarstwami, Francja informuje rząd rumuński co do okoliczności, w jakich odbyły się ukończone rokowania.

Podkreślając raz jeszcze, iż nowy pakt w niczym nie wpłynie na politykę obu państw, rząd francuski pragnie zwrócić uwagę rządowi rumuńskiemu na ostateczny tekst art. 2 paktu, parafowanego w Rzymie. Artykuł ten wyłącza rozpatrywanie istoty rewizji w wypadkach konkretnych zastosowanie tego artykułu może wejść dopiero po rozpatrzeniu wniosku, dotyczącego metody i procedury, mającego na celu zapewnienie pełnej skuteczności artykułów paktu Ligi Narodów, w tej liczbie art. 19. Dlatego rząd francuski pragnie sprecyzować zasady, jakimi będzie się kierował w sprawie wspomnianego

artykułu.

Po pierwsze nie może być mowy o poruszeniu sprawy rewizji poza zasadami, ustalonymi przez art. 19. Z drugiej strony w razie ewentualności rozpatrywania procedury, jaka winna być stosowana w wypadku, gdyby jedno, lub kilka państw pragnęło poruszyć sprawy terytorjalne, uregulowane przez traktaty, żądając, by sprawa ta była rozpatrywana przez Zgromadzenie Ligi Narodów na podstawie art. 19 paktu Ligi. — rząd francuski nie zgodzi się na żadne propozycje, zmierzające do zmiany warunków paktu Ligi Narodów. Jedynym sposobem wszystkich obecnych członków Zgromadzenia włącznie ze stronami zainteresowanymi musi być nadal konieczność do tego, by można było powziąć w tej sprawie uchwałę.

Komunikat rządu rumuńskiego wyrażający podziękowanie Francji za informacje oświadcza, że rząd rumuński jest w całkowitej zgodzie z poglądami, wyrażonymi w nocie w sprawie art. drugiego „paktu czterech” oraz zastosowania art. 19. Komunikat kończy się stwierdzeniem zgodności i wspólności poglądów oraz zamierzeń obu rządów.

Okrucieństwo czy humanitaryzm?

Niema wynalazku, któryby nie był zdolny wywołać zmiany w życiu kulturalnym państwa i sposobie myślenia jego obywateli. Tak zasadniczej jednak zmiany pojęć i co znamienne — tak wielkiego oburzenia, jakie wywołało pojawienie się „gazów bojowych”, nie notowano w kronice światła od czasów wynalezienia broni palnej. Istota zmiany pojęć jak w jednym tak i w drugim wypadku tkwi w sposobie użycia i działania nowej broni. Aby się przekonać co do słuszności tego twierdzenia wystarczy zajrzeć do „Orlanda Szalonego” Ariosta, gdzie autor z całym patosem poetyckiego oburzenia potępia wówczas rusznicę, jako broń rażąca z ukrzycia i z daleka, a temsamem, grożącą bezpieczeństwu osób drugich, stojących z dala od pola walki — a zatem podstępna.

O ileż potężniejszą w swoim działaniu broń są „gazy bojowe”. Od kiedy bowiem na polu walki wykwitły „dymy trujące”, otulające swe ofiary cicho a zdradziecko, teatr działań z małego skrawka frontu został przemieniony na cały kraj walczącego, zwłaszcza, że do „gazów” przylączyło się lotnictwo. Gazy bojowe zaangażowały do walki całe społeczeństwo i to do walki tem straszniejszej, że pozbawionej możliwości odwetu. Naród, który chce zachować niepodległość nie może przekładać haniebnej porażki bez bezpośredniej walki z przeciwnikiem (a tej „gazy” nie dają) nad śmierć w walce w imię zasady „dulce est pro patria mori”. Stąd gromy oburzenia, stąd ataki na nową broń. Mimo to opinja fachowców, jako najbardziej miarodajna, przechyla się na stronę humanitarności gazów, które w fizycznym znaczeniu zadają rany lżejsze od broni białej — szabli itp.

Ale gdyby tak nie było, czyż pomocą co głosy oburzenia, jeżeli chodzi o użycie tych środków? Czy potrafimy mu zapobiec od kiedy duch konferencji haskiej został uduszony w chorze, a wzajemne zaufanie i międzynarodowa uczciwość zginęły wraz z pierwszemi ofiarami Francuzów i Belgów?

Nowa broń wymaga nowych wartości od walczących. Powszechnie uznane środki obrony są bezsilne wobec „gazów”. Prócz męstwa musimy przedewszystkiem wyrobić w sobie głębką znajomość nauki o „truciznach bojowych” (dotychczas niestety zaniedbanej!), musimy się zdobyć na wyrobienie w sobie nowej cnoty: rozumu technicznego, nie mówiąc już o solidarności, która była, jest i będzie konieczna we wszystkich przejawach życia zbiorowego, a której nam niestety brak.

A skoro już tak jest, że każda gromada ludzi, dążących w pewnym kierunku, musi dostawać bodźce i zachętę do parcia naprzód, niech tą zachętą będzie dorobek dziesięciolecia Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. Do pracy zatem!

Pielgrzymka chińska na audjencji papieskiej

Citta del Vaticano, 9. 6. (KAP.) Ojciec św. przyjął na audjencji pielgrzymkę chińską, przybyłą do Rzymu przed kilku dniami na uroczystości jubileuszowe i konsekrację nowych biskupów chińskich.

Do pielgrzymów Ojciec Św. wygłosił przemówienie, dając wyraz radości i podkreślając, że pielgrzymkę tę uważa za najpiękniejszą z dotychczas przyjętych, bowiem świadczy ona, iż owoce Odkupienia sięgają nawet odległych krajów. Rad jest również niezwykle Ojciec Św., że w najbliższą niedzielę dokona konsekracji nowych biskupów, następców apostołów, któ-

rych sam Jezus Chrystus powołał do niesienia owoców Odkupienia po całej ziemi.

Udzielił następnie Papież specjalnego błogosławieństwa Chinom, zwłaszcza misjonarzom, którzy pracują w trudzie, którzy cierpią, częstokroć więzieni i umierają w obronie prawdy Chrystusowej. Błogosławił dalej Akcję Katolicką w Chinach i wszystkim obecnym polecając im świadcząc im siebie w kraju, że Ojciec św. kocha Chinę i za nią się modli.

Pielgrzymka ofiarowała wspaniałe dary, które Papież przeznaczył do muzeum misyjnego laterańskiego.

Sprawa długów — bez zmian

Paryż, 9. 6. (PAT.) Prez. Roosevelt przyjął na audjencji amb. Francji p. Laboulay'a. W czasie rozmowy poruszona była sprawa długów.

Wychodząc od prezydenta, ambasador Francji oświadczył, iż nie zjawił się w Białym Domu, aby przedłożyć Ameryce jakiegokolwiek propozycje Francji, lecz przeciwnie, pragnął poinformować się, jaki jest pogląd prez.

Roosevelta na sprawę raty czerwcowej.

Z kół zbliżonych do Białego Domu oświadczają, że sytuacja w sprawie długów nie uległa żadnej zmianie. Żadne z państw dłużniczych nie wystąpiło z propozycjami, zaś pogląd Stanów Zjednoczonych w tej sprawie nie zmienił się.

Eskadra angielska w Gdyni

Gdańsk, 9. 6. (PAT.) Jak donosi „Danziger Volkstimme” brytyjskie okręty wojenne „Nelson”, „York”, „Exeter” i „Cairo” w towarzystwie kilku kontrtorpedowców i łodzi podwodnych opuszczą w sobotę Anglę celem odwiedzenia portów skandynawskich, bałtyckich i holenderskich. Eskadra brytyjska odwiedzi również Gdynię, a jeden z krążowników zawinie też do Gdańska.

Z konferencji rozbrojeniowej

Genewa, 9. 6. (PAT.) Komisja główna konferencji rozbrojeniowej zakończyła dzisiaj pierwsze czytanie projektu konwencji i odroczyła się do 3 lipca. Komisja dokończyła dyskusję na temat ograniczenia wydatków wojskowych, oraz przyjęła projekt brytyjski jako podstawę konwencji.

Pełnomocnictwa dla rządu

Praga, 9. 6. (PAT.) Izba przyjęła ustawę o pełnomocnictwach dla rządu. Ustawa obowiązuje do 15 listopada.

Do Londynu

Londyn, 9. 6. (PAT.) Ogłoszona lista delegatów na wszechświatową konferencję ekonomiczną wykazuje, że wśród delegatów jest 10 premierów, dwóch wicepremierów, 20 ministrów spraw zagranicznych i 23 ministrów finansów, handlu oraz innych aktywnych członków gabinetu. Ogółem z wyjątkiem Panamy,

wszystkie 67 zaproszonych rządów postanowiły wysłać delegatów i nadesłały ich nazwiska.

Rzeczoznawcy Ligi w Gdańsku

Gdańsk, 9. 6. (PAT.) Przybyli tu rzeczoznawcy Ligi Nar. pp. Nederbragt, dyrektor departamentu holenderskiego min. skarbu, oraz Klauberaman, dyrektor szwajcarskiego departamentu celnego, którzy przeprowadzają ekspertyzę gospodarczą co do wniosków gdańskich w sprawie cel maksymalnych i zwrotu cel.

Temi samymi sprawami zajmuje się profesor uniwersyteckiego Vallothin, który wyda orzeczenie pod względem prawnym.

Prace rzeczoznawców rozpoczynają się w dniu dzisiejszym.

Konkury hipiczyne

Warszawa, 9. 6. (PAT.) W dalszym ciągu międzynarodowych konkursów hipicznych w Łazienkach rozegrany został konkurs „Rzeki Wisły” i szampjonat skoku na wysokość. Poza tem odbyła się pierwsza część wszechstronnej próby konia wierzchowego w konkurencji krajowej.

Konkurs „Rzeki Wisły” o nagrodę honorową min. spraw wewnętrznych wygrał p. Wickenhagen (Pol.) na koniu „Turek”. W szampjonacie skoku na wysokość pierwsze miejsce zajął por. Cavaille (Fr.) na koniu „Champagne”, zdobywając nagrodę hon. p. Izabelli Szembekowej. Wysokość skoku 2,10 m. Drugi był por. de Tilliere (Fr.).

współwłaściciel jest Żyd Jankiel Zilberberg.

Chleb dla swoich

W Zakopanem brak składu z taniem obuwem fabrycznym i chałupniczym, dalej sklepu z skórą, materiałami budowlanymi, żelazem, farbami itd. Żelazna modystka i kupiec kolonialny mogliby w Zakopanem liczyć na powodzenie.

W okolicy Łomży odczuwa się brak kupca - kolonialisty. Z rąk żydowskich do wykupienia tamże dom.

Szuka placówki

Uchodźca z Rumunii, pozbawiony przez kryzys i okoliczności terenowe środków materialnych, szuka z małym kapitałem i przy poparciu społeczeństwa odpowiedniej placówki na kresach wschodnich w branży kapeluszy damskich, sztucznych kwiatów itp. rokującej skromne utrzymanie rodziny składającej się z czterech osób. Łaskawe informacje prosimy skierować do „Rozwoju”. Prosimy o znaczk na odpowiedź.

Tow. Samoobrony Społecznej „Rozwój”

Al. Marcinkowskiego 26, 2-gi dom ogrodowy II piętro.

Przepowiednia pogody na sobotę:

W dalszym ciągu pochmurno i przeletne opady, dość chłodno.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 7,28 — 7,30 zł, w Gdańsku 7,40 zł.

Kurs marki niem. i gulda, gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płaćł dziś za 100 mk niem. w dewizach 205,00 zł, gotówką 195,00 zł, za 100 gulda, gd. w dewizach 173,56 do 173,82 zł, gotówką 173,22 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9. 6. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana; obroty były naogół ograniczone.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% pożyczkę konwers. po 43.— jednakże nie było oddawców; potem obracano i płacono za 4% premj. dol. 49.— za 4% poz. invest. 98.— oraz za 3% poz. bud 38.—

W papierach lokacyjnych P. Z. K. nie było obrotów w 4% listach dol. starych, w zaofiarowaniu były po 34.— w kupnie po 33.—, natomiast 4% listy dol. amort. ebnizyli się w kursie, notując 36.— w transakcjach Z dalszych papierów P. Z. K. poszukiwano 4% listy zast. konwert po 34,50 — bez obrotu, zaś 4% listy żytnie nandlowano po 6—5,90 w oddaniu.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 73.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiry procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
4½% listy dolar. w złocie amort. P. Z. K. 36% +
(Kurs w złotych)
4% poz. premj. dol., serja III 49.— P.
4½% listy żytnie konwert. Poz. Ziem Kred. 6—5,90 O
4% premj. pożyczka inwest. 98.— P.
3% pożyczka budowl., serja I 38.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski, I. em. 73.— P.
Tendencja utrzymana.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 9. 6. 1933 r.

Spędzono: buhajów 3, krów 14, świń 665, prosiąt 269, cieląt 232, owiec 8, razem 922 zwierząt.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 9. 6. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy:	1. żyto poznańskie	700 g/l.
	2. żyto pomorskie	695 g/l.
	3. pszenica poznańska i pomorska	721 g/l.
	4. owies poznański i pomorski	445 g/l.
Ceny orientacyjne		
Zyto	16,75—17,00	
Usposobienie spokojne.		
Pszenica	32,50—33,50	
Usposobienie stałe.		
Jęczmień 681—691 g/l.	14,75—15,50	
Jęczmień 643—662 g/l.	14,25—14,75	
Usposobienie spokojne.		
Owies	12,35—12,75	
Usposobienie spokojne.		
Mąka żytnia 65% wł. work.	24,50—25,50	
Usposobienie stałe.		
Mąka pszena 65% wł. work.	51,75—53,75	
Usposobienie stałe.		
Otręby żytnie	9,75—10,50	
Otręby pszenne	9,00—10,00	
Otręby pszenne (grube)	10,25—11,25	
Gorczyca	50,00—56,00	
Wyka latowa	11,50—12,50	
Peluszka	11,00—12,00	
Groch Victoria	24,00—26,00	
Łubin niebieski	6,00—7,00	
Łubin żółty	8,00—9,00	

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmienny warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 185 tonn, jęczmienia 30 tonn, otrąb pszennych 15 tonn.

Komunikaty „Rozwoju”

Samoobronę społeczną przed zalewem żydowskim dzielnie zachodnich paraliżują jednostki, które wbrew nakazom narodowo-obywatelskim kupują u Żydów, wydzierżwiają im lokale handlowe, mieszkania i pokoje.

Takim krótkowidzem, obojętnym na przyszłość swych braci, okazał się właściciel domu Paweł Kryszkiewicz, Stary Rynek 56, zaprzepaściwszy Żydom, jak wiadomo, 3 składy, a mianowicie 2 przy St. Ryнку i 1 przy W. Garbarach. Krzywdę jaką p. Kryszkiewicz wyrządził Poznaniowi, przypominając będziemy przy każdej sposobności, aby się głęboko zapisała w umysłach wszystkich mieszkańców.

Panie Ciesielskie, Przemysłowa 1, wbrew wolę gospodarza domu p. Nowaka, wydzierżawiają pokój Żydom Abrahamowi Fucksbrunnerowi. Informatorzy nasi oburzeni są, że panie te, znane z pracy w Bractwach kościelnych, oddały pokój Żydom.

Popieczniczką Żydom jest także pani Niewczykowa, Maształarska 7 m. 6, u której mieszka Żyd Bendów Haftel.

Brak zrozumienia

Donoszą nam o smutnych objawach popierania Żydom przez nasze panie, których względami cieszą się żydowskie salony mód, składy masła pod firmą „Korona” oraz żydowskie składy materiałowej, konfekcji, kapeluszy, obuwia itd. Nierzadko odwiedza Żydowskich lekarzy i adwokatów. Zapytują słusznie, kiedy wreszcie polskie niewiasty przestaną kupować u Żydom. Czy nie dość nędzy wśród swoich?

Wyjaśnienie

Na liczne zapytania odpowiadamy, że nowootwarta firma „Atlas” w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego, pralnia chemiczna i farbarnia nie jest przedsiębiorstwem czysto chrześcijańskim, gdyż jednym z

W słońcu ogorzył cię cerę przez KREM lub OLEJEK NIVEA

Wody, powietrza i słońca! Wszyscy pragniemy żywić tych kąpieli — lecz pamiętajmy by zawsze przedtem natrzeć ciało Kremem lub Olejkiem Nivea. Ułatwia to opalenie i chroni przed skutkami bolesnego oparzenia słonecznego.

Skąd to nadzwyczajne działanie? — Otóż sprawia to Euceryt — żadne inne najsumniej nawet zchwalane kremy i olejki nie zawierają Eucerytu.

Krem Nivea: Zi. o.40-2.60 / Olejek Nivea: Zi. 1., 2.- i 3.50

Wyroby krajowej firmy, PEBECO Spółka Akcyjna w Poznaniu

Pr. 11.147-N.18.33

LISTY Z BYDGOSZCZY

Salonik i szopka

Bydgoszcz, 8 czerwca.

Liść ten powinien się zacząć westchnieniem. Pięknie wystylizowanym westchnieniem za czemś, czego już nie ma. Salonik? Gdzie się podziały te salony dawne a sławne. Miejsca, gdzie sobie kultura, wytworność i wdzięk wyznaczyły stałe rendez-vous. Gdzie się podziały? — ja nie wiem. Zapytajcie Stanisława Wasylewskiego. Może on wam odpowie. Ja należę do tych najmłodszych, którzy o istnieniu prawdziwych salonów wiedzą zaledwie coś nieco od... najstarszych i, którzy zadawali się dziś muszą byle czem, ot, pierwszym, lepszym salonikiem.

Salonik Bydgoszczy jest, co do rozmiarów, wcale pokaźny. Mieści się w hotelu „Pod Orłem”. Właściwie to pod młodą orlą, a już conajmniej „odmłodzoną”. Ten stary bowiem zrobił plajbę i zamknął go na dłuższy czas. Wówczas się dopiero jasno okazało co to znaczy miasto bez swego salonu. Nie było poprostu gdzie się spotykać, tańczyć, bawić i plotkować. Ale na szczęście, jak się już rzekło, starego orła odmłodzono. Bydgoszcz ma znowu swój salon. Inna rzecz, iż ten odmłodzony orzeł, z punktu widzenia estetyki wnętrza, nie wiele się zmienił na lepsze. Zostały te same gipsowe „ozdoby” na ścianach; filary tak samo, jak przedtem, udają bez powodzenia najszlachetniejszy marmur i tak samo bez powodzenia usiłują się z sobą szarmonizować barwy, użyte przy malowaniu ścian. Słowem bezład, typowy „salonik”, jakich wiele.

No, trudno. Kiedyś się ten odmłodzony orzeł przecież postarzeje. Nawet hałaśliwe Woronowy ze swymi teoriami odmłodzenia prędko się postarzały. Dużo jeszcze wody w Brdzie upłynie, nim Bydgoszcz — i nie tylko Bydgoszcz zresztą — zdobędzie się na salon, godny dużego, kulturalnego miasta. A przyznać trzeba, że obecny nasz „salonik” ma duże szanse na lokal reprezentacyjny. Jest idealnie położony. Tylko niech „Orzeł” jeszcze raz się wypierzy i następnie ustroi w pióra pięknie i starannie dobierane. Możeby w przyszłości nad zmianą upierzenia czuwał który z bydgoskich artystów — artystów, a nie jakiś kolega Hitlera po fachu. Plastycy bydgoscy nieraz dawali dowody, że umieją przeobrazić nieciekawe sale w interesujące wnętrza. Najbanalniejsza w świecie sala dancynowa hotelu „Pod Orłem” zmienili n. p. z okazji balu prasy w milie, godne karnawału w nielada centrum artystycznym.

W ostatnich np. dniach w tymże naszym saloniku, w straszliwie Malinowej Sali, — naprzeciw ogromnego lustra wystawili drugie zwierciadło. Krzywe zwierciadło, bo się w niem Bydgoszcz przegląda w mocno zmienionych proporcjach. Tem krzywym zwierciadłem, to Szopka Bydgoska. Ojcem szopki był Syndykał dziennikarzy pomorskich, a matką Grupa artystów. Mimo tak stosunkowo dobranego małżeństwa, narodziny szopki odbywały się z ogromnym trudem. Obliczono je na Boże Narodzenie, a tymczasem noworodek zjawił się dopiero na Zielone Świątki. Stara to historia, że przed każdą Szopką musi być nieodwołalnie — szopka. W Bydgoszczy jednak ta szopka przed szopką trwała już naprawdę zbyt długo. Aż się wreszcie rozsierdził na dobre najłepszego serca człowiek, prezes artystów pomorskich, prof. Faczyński i nakazał twardo Leonowi Sobocińskiemu nie pić, lecz pisać tekst piosenek; Klobuckiemu, rzeźbiarzowi, wymodelować czterdzieści kukiel, a najmłodszemu z artystów, Hermelowi, zbudować scenkę. Tak odbyły się wreszcie narodziny szopki wcale składacz i weselo. Hermel stworzył jej ramy artystyczne i estetyczne, kukły Klobuc-

kiego świadczyły wszystkie, że ich twórca, młody bydgoszczanin, zupełnie słusznie uchodzi za utalentowanego rzeźbiarza, a słowa Sobocińskiego zupełnie trafnie wystawiały bydgoskie dole i niedole.

Już na samym wstępie dowiedzieliśmy się, że Szopka:

Nie będzie morałem.
Jeno sobie zwykłym
Bydgoskim kawalem.

Bydgoszcz marzy o tem, aby w jej mury wprowadzono wreszcie dawno obiecywaną dyrekcję kolejową z Gdańska. Szopka więc zapewnia ją, że:

Dyrekcję Gdańską nam
Przeniosą, chwała Bogu!
Lecz przedjż doczekamy się...
Z Poznania Zoologu..!

Konferensjerkę w szopce objął znany Bydgoszczy „Janiter Pituchna, gazetowy ekspress — enwalida 45 procentowospiritowy”. „Pryszedeł — jak powiada — wieczorem do hotelu „Pod Orłem”, bo go zaangażowała „Grupa artystów-pastyków pomorskich”. Wywody swe zaczyna „nasamprzodem od enformacji o Bydgoszczy. — „Bydgoszcz za Mimą leżała nad Brdą, ale jak Polska wybuchła, to Bydgoszcz leży nad... przepaścią, bez tego pieruńskiego krezysu. Bydgoszcz jest posiadająca circa dwanaście tysięcy umiarkowanych.. Wedle narodowości w Bydgoszczy da: 26 procent wasserkongrosowiaków, dwa pro-

U ludzi z nieregularnym działaniem serca, szklanka naturalnej wody gerzkiej Franciszka Józefa stosowana codziennie zrana naczco powoduje lekkie wypróżnienie. Zalecana przez lekarzy. Tg 1308

Żyd-maturzysta czynnie znieważa delegata kuratorium szkolnego

W gimnazjum podczas egzaminów maturalnych w Białymstoku doszło do skandalicznego zajścia. Do młodzieży polskiej przyłączono na egzamin wychowanków gimnazjum hebrajskiego. Egzaminy odbywały się w lokalu państwowego gimnazjum żeńskiego.

W czasie egzaminów z matematyki Żydzi zachowywali się skandalicznie. Wyznaczony przez kuratorium przewodniczący prof. Eysmont zwracał kilkakrotnie uwagę, ale to nic nie pomogło. Dwóch Żydów przyłapano na „ściągnięciu”, a jeden z nich Rachmiej Orłowski, został przez przewodniczącego wykluczony od egzaminów za bezczelne zachowanie się wobec zarządcy przedstawiciela kuratorium.

W kilka dni potem Rachmiej Orłowski zaczępl prof. Eysmonta na korytarzu w gimnazjum i zażądał dopu-

cent wasserkongrosowiaków, dwa procent przezrobotne.

Namalowawszy mocno za ciemnymi barwami obraz miasta, zapowiada imę Pituchna nadejście p. prezydenta Arcybarciszewskiego. — „On się może ździebko spóźni, bo mu akurat w jego nowym pomieszkaniu, w antreje inszą dali tapejtę, nie taką, jak uchwalila rada miejska, bez tego muszą oderować na ściany i sadzić inksze tapejty. Nasz pon prezydent, to jest taki bydgoski Picard. Tyż taki wysoki, tyż taki chudy i co momentkę odkrywa jakąś magistratoafere.”

No, i przychodzi p. prezydent, a za nim kolejno wszystkie znane osobistości miejskie. Zobaczymy się więc i z „Gryzmołą - Siedleckim, i z dyr. Pełzą (Belzą), który ponoć: „w Bibliotece Miejskiej czuje się, jak na mękach z powodu przechowywanego w niej księgozbioru Lenina, na którego czyhają Bolszewicy”. Poznamy co poważniejszych przedstawicieli prasy i świata artystycznego, wreszcie zjawi się przed nami barczysta sylwetka dyrektora teatru „Stoniema” w kostjumie „Czepca” z „Wesela”. Ktoś do dyr. Stomy powiada, że ponoć i Warszawa i Kraków i Poznań chcą go sobie przywłaszczyć. No to on:

Niema się tam na co łaszczyć.
Forsy mi to nie przysporzy. —
Wszędzie dobrze, a w Bydgoszczy —
Jest najgorzej!

Otóż nieprawda! Nie jest w Bydgoszczy najgorzej. Jest natomiast coraz lepiej. Moznaby wiele przytoczyć przykładów. Chciałoby się, że w bydgoskim „Salonie” wystawiono wcale udatną i kulturalną szopkę. I w miejscu, gdzie się zazwyczaj odbywa dancynowe tarło padają takie oto pocieszające słowa na zakończenie szopki:

Z tej Szopki w końcu
Taką wynieście naukę:
Popierajcie Kulturę i Sztukę!

MAT.

Niezwykłe widowisko

Walne zebranie Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego

Jak swego czasu donosiliśmy, w d. 23 marca rb. odbyło się walne zebranie Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, na którym „sanacja” poniosła porażkę. W skład nowego zarządu weszli nowi ludzie, niezarażeni „sanacyjnym” partyjnictwem i dający gwarancję sumiennej, fachowej pracy.

„Sanacja” nie dała jednak za wygraną. Korzystając z tego, że sąd grodzki z przyczyn natury formalnej zakwestjonował ważność uchwał zebrania z dnia 23 marca i przywrócił do władzy obalony przez to zebranie zarząd p. Donimirskiego. przypuszczono nowy szturm na P. T. R. Przy-

gotowaniem nowego walnego zebrania zajęł się zarząd p. Donimirskiego przy pomocy zarządu wojewódzkiego B. B. W. R. i różnych partyjnych przybudówek „sanacji”.

Do roboty „w terenie”, wciągnięto — pisze „Słowo Pomorskie” — wójtów, sołtysów, listonoszy, kolejarzy, koncesjonariuszy i t. d. Zakładano nowe kółka, a pilnie obstawiano tych, których uznano za „niebezpiecznych”. Na zebranie zwołano autami „delegatów”, którzy w liczbie 1200 osób wypełnili salę po brzegi. „Delegatów” był więc nadmiar, bo gdyby nawet przyjechali

wszyscy uprawnieni do głosowania, to winno ich być nie więcej jak 800.

Dla zobrazowania metod, przy tem stosowanych, przytoczyć warto przykład z jednego tylko powiatu:

Powiat ten liczy 16 Kótek Rolniczych w stanie czynnym, mógł więc wysłać 32 delegatów; gdyby się nawet dopuściło do udziału w zebraniu delegatów Kótek martwych (jest ich 20), to liczba delegatów powiększyłaby się o 40 osób do ogólnej sumy 72 głosów z całego powiatu. Tymczasem z powiatu tego zgłoszono 96 delegatów, których przywieziono na 6 samochodach; troskliwość o tych „rolników” była tak wielka, że zamówiono dla nich obiad w pierwszorzędnej jadłodajni. Kto opłacił koszt przywozu tych delegatów?

Wniosek o sprawdzenie legitymacji, zgłoszony przez ks Wryczę, został przez przewodniczącego zgilotynowany; wskutek tego legitymacje delegatów, nie były wcale zbadane przez uprawnioną do tego komisję. W takich „praworzędnych” warunkach można było uchylać wszystko, czego sobie podszeptliwacze życzyli.

Cały aparat działał bardzo „sprawnie”. Do p. prezesa Donimirskiego, trzymając się — jak mówił — „nakazu utrzymania porządku na zebraniu” — uważał za wskazane w swej „bezbstronności” pójść tak daleko, że nawet w sprawach formalnych głosu nie udzielał, dostosowując się do „woli większości”.

Do dyskusji prawie nie doszło. Została ona zduszona w zarodku. Rozważni i poważniejsi rolnicy powoli opuszczali salę, widząc, że ich udział w tem niepięknym widowisku jest zbyt bezwartościowy. Na sali pozostali więc ludzie zaleźni, którzy z entuzjazmem „jednogłośnie” uchwalali wszystko, nie wyłączając depesz holdownicznych. Nie było więc poważnych obrad nad sprawami gospodarczymi i zawodowymi, a była jedynie gromada ludzi, podobnych do rozbawionych gości „weselnich”...

Taki nastrój niezmiernie podobal się sztabowi B. B., który „in corpore” zjawił się na zebraniu.

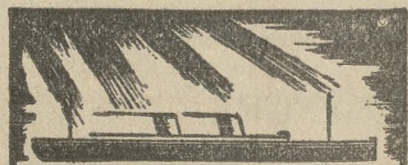
Ryczałtowo załatwiono tak ważną sprawę, jak zmianę statutu. Statut wprowadza bardzo daleko idące zmiany w strukturze organizacyjnej P. T. R.

Do nowego zarządu o wyrażnem obliczu partyjno-„sanacyjnem” weszli pp.: Czarlinski, Huzarek, Sojecki, Głowczewski, Woziwoda, Rząsa i Kruczkowski.

Przygotowane z takim nakładem sił i środków widowisko musiało się udać...

Na olimpiadę szachową

Warszawa, 9. 6. (PAT). Wyjechała do Anglii na olimpiadę szachową, która odbędzie się w Folkestone, polska szachowa drużyna reprezentacyjna w składzie pp. Regiedziński, Frydman, Makarczyk, Apel oraz kapitan drużyny, plk. dypl. dr. Steifer. Poza tem udaje się do Anglii wprost z Paryża Tartakower.

BEZ PASZPORTÓW
ZAGRANICZNYCH I WIZ
LETNIE WYCIECZKI
MORSKIE

do
Anglii, Szkocji, Irlandji, Francji, Belgji,
Holandji, Danji, Norwegji i Szwecji

w lipcu i sierpniu 1933 roku.

CENY BILETÓW OD 100 ZŁ.

Informacje i sprzedaż biletów w biurach

LINJI GDYNIA-AMERYKA

w Warszawie - Marszałkowska 116

w Gdyni - ul. Waszyngtona

w Łwowie - ul. Na Błonie 2

w Krakowie - ul. Lubicz 3

w Rzeszowie - ul. Grotgera 1004

oraz w biurach podróży.

PRACUJESZ NA LĄDZIE -
ODPOCZYWAJ NA MORZU

Blizsze informacje, prospekty i zapisy P. B. P.
„Orbis” Narodowe Biuro Podróży
pl. Wolności 9, tel. 52-18. 821 01 zu

ng 9395

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zadania organizacji kupieckich

Na tem miejscu zdaliśmy już sprawę z wydanego pod formą broszury, tegorocznego sprawozdania Związku Towarzystw Kupieckich. Zwróciliśmy szczególną uwagę na b. ciekawy artykuł, zawarty w tem wydawnictwie, pochodzący z pod pióra dyrektora Z. T. K., p. B. Sikorskiego, a noszący tytuł „Przyczyny trudnego położenia handlu”. Posłuchajmy, co autor artykułu ma do powiedzenia na temat: ustosunkowania się kupieckiej organizacji zawodowej wobec przyczyn kryzysu w handlu.

Przyczyny ogólnosiłowe są od nas prawie niezależne, można stwierdzić ich ujemne działanie, lecz nie można zapobiec ich działaniu. Niemniej odnośne fakty należy

„śledzić, wyciągać z nich wnioski i ostrzegać kupiectwo przed następstwami, jakie dane przyczyny mogą za sobą pociągnąć. Fakty odległe i napozór niewiązane się z interesami takiej czy innej firmy, mogą łańcuchem przyczynowości dotrzeć do małego kupca w najmniejszym mieście. Na przykład zupełne zniesienie prohibicji w Stanach Zjednoczonych może ocalić, przez znaczną wyższość cen, zagrożonego kupca winnego w Polsce.”

Przyczyny kryzysu „polskie” zależne są od zarządzeń własnych czynników decydujących i od wpływów, jakie się na te czynniki wywiera. Tutaj należy nietylko biernie śledzić, lecz po gruntownym zbadaniu wpływać na zmianę fałszywych zarządzeń. Praca ta posiada niesłychanie rozpiętą skalę. Dla kupiectwa bowiem wszystko jest jeszcze do zrobienia:

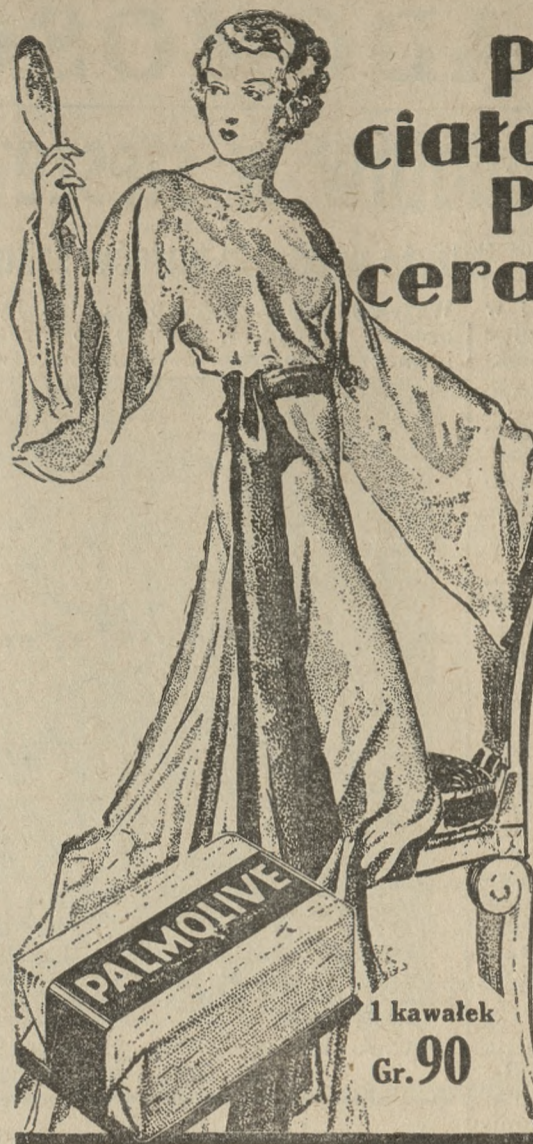
„wyrobienie dobrej opinji w społeczeństwie, wyrobienie możliwych warunków pracy, dobrych ustaw, dobrych traktatów, chronienie przeciwko innym zaborczym

grupom gospodarczym (np. kartelom), przeciwko etatyzmowi itd... W miarę wstąpienia omnipotencji państwa, w miarę wkraczania państwa we wszystkie funkcje gospodarcze, w miarę ściśnięcia uprawnień jednostki — rośnie ten kompleks przyczyn trudności handlu, rośnie dziedzina prac organizacji zawodowej. Pojedynczy kupiec w tym kompleksie spraw nic sam nie może zrobić.”

Wreszcie trzeci kompleks przyczyn — indywidualnych, zależnych od postępowania każdej jednostki — wymaga sprężystej działalności kupca samego. Organizacja tutaj mało może dopomóc, służąc dobrą radą. Chociaż!... Nawet i tutaj może organizacja kupiecka rozwinąć pożyteczną działalność, np. w walce z konserwatyzmem:

„Zupełny upadek pewnych branż, jak samochodowej, winnej, itp. a otwierające się szanse dla nowych gałęzi, jak hurty i eksportu warzyw, drobiu, nabiału, ship handlerki itd. winno przecież spowodować wycyfywanie kapitału z zagrożonych branż i angażowanie ich w nowych dziedzinach. Tymczasem stale obserwuje się obraz, że kupiectwo pozostaje do utraty ostatniego grosza w przepelnionych dziedzinach, a do pionierskich dziedzin albo nikt się nie zabiera, albo osoby bez grosza kapitału.”

Jak widzimy, zawodowe organizacje kupieckie mają wdzięczne pole do pracy. Dobrze by było, gdyby kupcy, nienależący do organizacji zawodowej (a jest ich tłum wielokroć większy od zastępu członków Z. T. K.) rozumieł zadania i cele związków kupieckich i wstąpił w ich szeregi. Tylko sprawną organizacją handel wywalczy sobie przynależne mu miejsce w życiu gospodarczym...

Piękne ciało pociąga Piękna cera przykuwa

Nikt nie potrafi się oprzeć urokowi wdzięcznej postaci, tem mniej zaś powabowi miękkiej jak aksamit skóry.

Piękne kobiety całego świata używają mydła Palmolive, wyrabianego ze słynnych olejków piękności, owoców oliwnych, palm i orzechów kokosowych. Obfita pianą mydła Palmolive przenika głęboko w pory i zmywa je łagodnie a jednocześnie dokładnie — nadając twarzy ów świeży wygląd, który jest i był zawsze największym powabem i najcenniejszym darem młodości.

Niech Pani używa mydła Palmolive nietylko do pielęgnowania twarzy, lecz również całego ciała, a odczuje Pani z rozkoszą jego ożywczy skutek.

1 kawałek
Gr. 90

Wyrób krajowy.

ng 10 560

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Możliwość obniżki taryf węglowych?** Min. komunikacji zastanawia się nad wnioskami dotyczącymi zmian taryfowych na węgiel dla Kresów Wschodnich (pod kątem widzenia rosnącej konkurencji drzewa opałowego i dla Pomorza (ze względu na groźną konkurencję węgla angielskiego). Nie jest wykluczone, że stanie się również aktualna sprawa obniżenia stawek przewozowych na miast węglowy. Przemysł młynarski dąży też do tego, by ewentualne zmiany w taryfach węglowych zostały rozszerzone na inne drobne gatunki węgla, jak grysik itp. pod nazwą drobnych gatunków węgla dla celów przemysłowych do 15 mm.

(p) **Pensjonaty, utrzymywane w r. 1933 przez właścicieli gospodarstw rolnych** w swoich gospodarstwach, o ile nie leż w obrębie gmin miejskich oraz miejscowości klimatycznych i leczniczych — mogą być prowadzone na podstawie półrocznego świadectwa przemysłowego IV kategorii handlowej z ważnością 6 miesięcy po ich wydaniu. W wypadku, gdy ilość wynajmowanych pokoiów nie przekracza 12, pensjonaty takie wolne są od podatku obrotowego naskutek okólnika min. skarbu z 15. 5. 1933 r. nr. 21562/4. (o)

Z KRAJU

(k) **Do jakich krajów kieruje się eksport Polski?** W okresie od stycznia do kwietnia r. b. włącznie na pierwszym miejscu, jeśli chodzi o odbiorców naszych artykułów pod względem wartości eksportu, stała Anglja, która odebrała 16,5 proc. wartości naszego ogólnego wywozu, na drugim miejscu stały Niemcy — 16 proc., na trzecim — Czechosłowacja — 10,2 proc., dalej Austria — 7,6 proc., Francja — 6,3 proc., Szwecja — 5,3 proc., Belgja — 5,2 proc., Danja — 4,9 proc., Holandja — 4,5 proc., Włochy — 2,9 proc., Szwajcarja — 2,8 proc.

(k) **Wzrost oszczędności w P. K. O.** W maju wkłady oszczędnościowe jak i liczba oszczędzających w P. K. O. wykazuje dalszy poważny wzrost. Wkłady oszczędnościowe wzrosły o 3.266.624 osiagając na 31. 5. 1933 stan 417.546.221 zł, łącznie zaś z wkładami pochodzącymi z waloryzacji dawnych wkładów markowych 445.383.928 złotych.

(k) **Nowe udogodnienie dla eksportu przez polskie porty.** Minister komunikacji wprowadził w życie dalsze rozszerzenie udogodnień kolejowych dla towarów przeznaczonych na wywóz. Mianowicie termin wolny od postojowego dla wszystkich towarów, przybywających do załadowania na okręty w Gdyni i w Gdańsku z wyjątkiem węgla, żywych zwierząt, towarów, przewożonych w wagonach lodowianach oraz zwłok, został przedłużony do 72 godzin bieżących. Dla węgla pozostaje w mocy dotychczasowe zwolnienie od postojowego do 96 godzin bieżących. (l)

(k) **Emisje akcji wzrosły — kredyty hipoteczne zmalały.** Ruch emisyjny w dziedzinie akcji i listów zastawnych jest w pewnej mierze wykładnikiem sytuacji gospodarczej. W r. 1932 w porównaniu z r. 1931 emisje akcji wzrosły niemal dwukrotnie bo z 73 1 milj. zł. do 139 milj. zł. Wzrost ten nie był jednak wynikiem ożywienia — rozbudowy przedsiębiorstw — lecz wynikiem przechodzenia firm w ręce wierzycieli, którzy zmuszeni byli stawać się współwłaścicielami wielu z tych przedsiębiorstw. Równocześnie r. 1932 zaznaczył się poważnym, bo wynoszącym 62,21 proc. spadkiem nowo udzielonych kredytów hipotecznych. Wyniosły one zaledwie 75,7 milj. zł., dając obraz stopnia zaniku ruchu inwestycyjnego.

(k) **Życiu gospodarczemu potrzeba elastyczniejszych przepisów w sprawie druków pocztowych.** Sfera handlowa i przemysłowa wysylają masowo drukowane zawiadomienia o nadejściu lub wysłaniu towarów albo wzorów, o podrózach przedstawicieli itd. Zawiadomienia takie uważane są pod względem opłaty pocztowej za druki, o ile nie zawierają dopisków odręcznych lub dokonanych maszyną do pisanja. Najmniejszy dopisek powoduje konieczność opłacenia pełnej opłaty. Koła gospodarcze domagają się uzupełnienia paragr. 77 ordynacji pocztowej w tym sensie, aby zawiadomienia drukowane, zawierające nie więcej jak 6 wyrazów lub liczb. mogły być wysyłane jako druki.

JUTRZEJSZY „DZIAŁ GOSPODARCZY” ukaże się w powiększonych rozmiarach i poświęcony będzie SPRAWOM BUDOWNICTWA

(k) **O zapobieżenie nadmiernej podaży zbóż po żniwach.** Łącznie z nadmiernie dużą podażą zboża zaraz po żniwach, jaka corocznie ma miejsce, już dzisiaj dyskutuje się wśród organizacji rolniczych problem zahamowania nadmiernej podaży zbóż zaraz po żniwach, w celu zapobieżeniu deprecjacji cen. Łącznie z tem wysuwa się kwestja uruchomienia poważnych kredytów zastawowych i zrównanie premji wywozowej na wszystkie cztery gatunki zboża. Sprawy te winny być ustalone już teraz, a to dlatego, aby ze wzmoczeniem się podaży można było natychmiast przedsięwziąć poprzednio ustalone środki działania. (AZ)

(k) **Co rozumieć pod pojęciem większej ilości towarów branży drogerijnej.** Na prośbę Izby Przem.-Handlowej w Poznaniu wypowiedziała Izba P.-H. w Sosnowcu opinję w sprawie określenia pojęcia „większej ilości (partji) towarów branży drogerijnej”. Zdaniem Izby, jedynym decydującym kryterjum do zakwalifikowania dane go przedsiębiorstwa branży drogerijnej do kategorii I w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym winna być wyłącznie pewna wysokość obrotu rocznego, wyno-

sząca np. 1 milj. złotych. Kryterjum dokonywania transakcji partjami nie może mieć miejsca w branży drogerijnej ze względu na znaczną rozpiętość cen artykułów drogerijnych. We wielu wypadkach obrót stosunkowo małymi ilościami, przewyższa znacznie wartość obrotu wagonowe innemi artykułami drogerijnymi. Taka opinja wymagałaby w dalszej konsekwencji zmiany ustawy o podatku przemysłowym. Okoliczność ta będzie mogła być wzięta pod uwagę jednak dopiero z okazji następnej nowelizacji podatku przemysłowego. (l)

(k) **Dla rolnictwa przewozy kolejowe nadal zbyt drogie.** Mimo ostatniej obniżki kosztów przewozu kolejowego, stawki obowiązujące za przewóz produktów rolnych wewnątrz kraju — są nadal za wysokie w stosunku do cen, jakie rolnicy otrzymują za swoje produkty. Tak np. koszty przewozu żyta, które w maju ub. roku przy odległości 300 km stanowiły 10,9 proc. ceny, dzisiaj, mimo przeprowadzonej obniżki, stanowią 15,9 proc. wartości towaru. Skutkiem drożyzny taryfy kolejowej rolnicy posługują się w coraz szerszej mierze przewozem koniami. Rolnictwo powiatu kępińskiego np. dowozi zboże koniami nawet na Górny Śląsk zabierając w drodze powrotnej węgla. Dowodzi to, że P. K. P. we własnym interesie powinna dążyć do powiększenia obrotu towarowego, drogą obniżenia kosztów przewozu. (AZ)

(k) **Rozbudowa życia organizacyjnego rolnictwa.** Z końcem maja r. b. odbyło się pierwsze ogólne zebranie sekcji Izby Rolniczych Związku Izby i Organizacji Rolniczych R. P. Zebranie zagalil przez Związek p. Kazimierz Fudakowski, podkreślając doniosłość czynnika samorządowego w organizacji rolnictwa. Referat o aktualnych zagadnieniach samorządu rolniczego, na tle programu najbliższych prac sekcji, wygłosił dyr. St. Miklaszewski. Powołano do życia komisję finansową w celu opracowania kwestji rozszerzenia podstaw finansowych samorządu rolniczego. Przyjęto szereg wniosków w sprawach organizacyjnych Sekcji.

Z ZAGRANICZY

(z) **Nie będzie dewaluacji waluty rumuńskiej.** Ostatnio opinja publiczna Rumunii była zaniepokojona pogłoską o zamierzonej przez rząd dewaluacji leja. Ogłoszono jednak komunikat rządowy, który kategorycznie oświadcza, że rząd rumuński nie postanowił zmieniać swej polityki monetarnej. (l)

(z) **Grecja utrzymuje swe ograniczenia przywozowe.** Rząd Grecji przedłużył obowiązujący obecnie system kontyngentowania importu towarów, mający właściwie charakter przejściowy do 15 listopada br. Ograniczeniom przywozowym podlegają te same artykuły, natomiast ilości dopuszczone do przywozu zostały jeszcze zmniejszone o 10 procent w stosunku do kontyngentów z okresu poprzedniego, z wyjątkiem drzewa budulcowego, którego przywóz ograniczono aż o 30 proc. (l)

(z) **Uprawomocnienie zniesienia klauzuli złota w U. S. A.** Podpisanie rezolucji obydwu izb parlamentu amerykańskiego, w sprawie zniesienia klauzuli złota, przez prezydenta Roosevelta oznacza ostateczne uprawomocnienie tego aktu. Odąd wszelkie bilety dolarowe stają się automatycznie prawnymi środkami płatniczymi dla wszelkich publicznych i prywatnych dłużników, gdy przedtem dla pewnych zobowią-

zań, jak np. zapłaty cel itp. obowiązywała płatność w t. zw. „gold certificates”

(z) **Wzrost zaufania odzwierciedla się we wzroście wkładów w bankach amerykańskich.** W ostatnich dwóch miesiącach dał się zauważyć wzmoczony powrót wkładów do banków amerykańskich, zwłaszcza nowojorskich. Wkłady te wycofane zostały przeważnie podczas pamiętnego runu na banki w lutym r. b. Według danych Clearing House Association, stan depozytów oddziałów zagranicznych banków nowojorskich, który wyrażał się na 18 marca r. b. kwotą 5003,5 milj. dolarów (bez depozytów oddziałów zagranicznych) zwiększył się w połowie maja r. b. do 5831,5 milj. dol., czyli o 828 milj. Równocześnie wkłady w oddziałach tych banków zagranicą zwiększyły się o 26,3 milj. do 317,9 milj. dolarów.

(z) **Nowa emisja bonów skarbowych i certyfikatów w U. S. A.** Sekretarz skarbu Woodin zapowiedział nową emisję bonów skarbowych w sumie 500 milj. dol. z terminem 5-letnim, przy oprocentowaniu 2,78 od sta i emisję certyfikatów na sumę 400 milj. dol. z terminem 9-miesięcznym przy oprocentowaniu 3¼ proc. Boni skarbowe i certyfikaty mają posłużyć na spłatę długów, których termin już minał, oraz procentów od długu publicznego, a także na cel wypelnienia zakreślonego programu pomocy dla przemysłu.

Z WYDAWNICTW

(w) **Stan posiadania ziemi na Pomorzu.** Instytut Bałtycki w Toruniu wydał drukiem protokół obrad oraz zbiór referatów naukowych, ogłoszonych na III Naukowym Zjeździe Pomorzoznawczym, odbytym w Poznaniu, w dniu 31. 10. 1932 r. W swej części naukowej zjazd poświęcony był omówieniu strony historycznej i prawnej wielkiego zagadnienia stanu posiadania ziemi na Pomorzu, któremu to problemowi poświęcono 10 referatów. W części administracyjnej zjazdu zdanio sprawę z działalnością naukowej Instytutu Bałtyckiego. Nowe wydawnictwo Instytutu zawiera poza wspomnianymi referatami specjalnymi moc ciekawych informacji bibliograficznych itp., dot. Pomorzoznawstwa.

Krótkie informacje gospodarcze

— Z portu w Gdyni odszedł zagłowiec „Antilope”, kierując się do portu Colmar, załadowany partjami dębowych kłoców z Puszczy Białowieskiej, z przeznaczeniem do Szwecji. Transport ten jest pierwszym tego rodzaju i wynosił ca. 216 m. sześć.

— Czeskosłowackie ministerstwo handlu włączyło do systemu pozwoleniowego z dn. 26 maja przywóz mólów i osłów oraz kiełbasy, mleka skondensowanego i forniarów.

— W roku bież. od 16 do 25 września odbędzie się w Medjolanie międzynarodowy kongres przemysłu szklanego i ceramicznego.

— Amerykańską „Reconstruction Corporation” upoważniono do udzielenia rządowi chińskiemu pożyczki 50 milj. dol. na zakup bawełny i zboża amerykańskiego. Pożyczka ma termin 3-letni i jest oprocentowana 5 od stu.

— Amerykańskie fabryki sztucznego jedwabiu, które niedawno podniosły ceny swoich wyrobów o 5 proc., zamierzają w najbliższych dniach podnieść ceny o dalsze 10 proc.

WIADOMOŚCI POCZYNNE

Wśród namiotów w stęszewskich lasach

Wizyta w obozie hufców szkolnych

W lasach stęszewskich rozbiły i w tym roku swe namioty hufce szkolne przysposobienia wojskowego. W pięknej i zdrowej okolicy, wśród lasu, pagórków i jezior, zakwaterowano na kilka dni młodzież, która praktycznie wykazała ma plon całorocznej pracy. Kilkaset młodzieży wszystkich uczelni poznańskich przygotowuje się w terenie do obrony kraju.

Miejski komitet wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego zorganizował w dniu wczorajszym wycieczkę do obozu koncentracyjnego dla przedstawicieli prasy. Kilkoma autami zawieziono do Stęszewa zaproszonych gości, którzy na miejscu przekonali się o osiągniętych wynikach. Prócz prasy zjechał do obozu przedstawiciel komitetu w. f. i p. w., profesorowie szkół, z których rekrutowała się hufce, władze wojskowe itd.

W obozie praca wręca w całej pełni. Młodzież podzielona na cztery kompanie. Jedną odbywa na rzutni granatów ostre rzucanie granatami zaczepnymi, inną znów ćwiczy praktycznie obchodzenie się z maską gazową, inną wreszcie służbę wartowniczą.

O godz. 6 kompanie wracają ze śpiewem do obozu. Mały, ogorzali na słońcu chłopcy z dumą maszerują, dzwigając na ramieniu większy niedjednokrotnie od nich karabin. Kompanie się rozchodzą, wszyscy pomęczeni odpoczywają... Sygnał trąbki. To apel do kolacji. W obozie zawrzało jak w ulu. Ruch, bieganie, nawoływania, brzęk naczyń mieszają się z krótkimi wojskowymi rozkazami.

Wszyscy mimo zmęczenia pędzą, byle prędzej stanąć w ogonku po zdrową i smaczną kolację. Z ciekawością za-

glądamy do kotłów. Wiadomo... wojskowa grochówka, której nie dostaniesz w żadnej restauracji.

Zławo kroczą uzbrojone hufce żołnierzy w czapkach gimnazjalnych. Go-rzej, jeśli z maską na twarzy trzeba mierzyć w cel.

poświęcone sprawom misyjnym Japonji „Ryccerz Niepokalanej”, redagowany w języku japońskim.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Drużyna Błękitna. Wszystkich członków wzywa się do wzięcia udziału w mszy św na Stadionie Miejskim oraz defiladzie w dniu 11 bm z okazji uroczystego zakończenia wiosennego święta sprawności W. F. i P. W. Zbiórka w niedzielę o godz. 9 rano przed głównym wejściem na Miejski Stadion Sportowy od strony Dolnej Wildy obok domu Poradni Sportowej. Poczet sztandarowy w umundurowaniu reszta drużyniaków po cywilnemu.

Wentę harcerek urzędza Kolo Przyjaciół Harcerzy przy 26 szkole powszechnej na św. Łazarzu w niedzielę 11 bm na dziedzińcu szkoły. Orkiestra wojskowa — program urozmaicony — liczne niespodzianki. Calkowity dochód przeznaczony jest na kolonie letnie dla 22 druż. im. Jana III Sobieskiego i 18 druż. żeńskiej im. Zofji Sokolnickiej.

Wielka wentę harcerek urzędza Kolo Przyjaciół Harcerstwa przy I. Harc. Druż. Lotniczej w niedzielę dnia 11 bm na dziedzińcu IV Szkoły Wydziałowej przy ul. Berwińskiego. Początek o godz. 15-tej. Program bardzo urozmaicony; różne niespodzianki.

Kolo Spiewackie „Gędzba” (Poznań - Winiary) urzędza 11 bm z okazji swego 10-lecia „Święto Pieśni” w ogrodzie „Urbanowo”. W programie: o godzinie 8 zbiórka towarzyszy ze sztandarami w ogrodzie „Urbanowo”, o godz. 9.30 msza św w kościele parafjalnym na Winiarach, o godz. 11.30 uroczyste zebranie, o godz. 15 koncert w ogrodzie, następnie zawody chórów o nagrody jubileuszowe.

Z Polskiego Przyrodniczego Towarzystwa Pedagogicznego Oddział Poznański. W niedzielę dn. 11 bm, odbędzie się wycieczka naukowa do jeziora Kierskiego pod przewodnictwem pp. Gabrijela Brzęka i Jana Tutaja. Wyjazd z centralnego dworca autobusowego (Plac Prez. Drwęskiego) o godz. 13, powrót do Poznania o godz. 19. Cena przejazdu w obie strony 1,60 zł. W razie deszczu wycieczka nie odbędzie się.

Loty okrężne nad Poznaniem urzędza każdej soboty i niedzieli Polskie Linie Lotnicze „Lot”. Z uwagi na propagandę komunikacji lotniczej cena za lot luksusowym samolotem polskiej konstrukcji P. W. S. 24 wraz z przejazdem na Ławicę wynosi 7,30 zł (dla członków L. O. P. P. tylko 6,30 zł). Autobus odchodzi każdorazowo z przed Szpitala Diakoniskiego o godz. 17,30. Zgłoszenia na miejscu lub telef. 78-45.

Wycieczka do Gołuchowa. Przypomina się, że listę zgłoszeń na wycieczkę do Gołuchowa, organizowaną przez Polskie Tow. Krajoznawcze w niedzielę 11 bm, zamyka się w sobotę o godz. 15. Lista wyłożona w księgarni św. Wojciecha.

Do Częstochoywu! Nie wszyscy mogą wybrać się z Pielgrzymką do Rzymu. Ale każdy może i powinien choć raz być w Częstochoywie. Tradycyjna pielgrzymka Związku Kobiół Katolickich w Poznaniu wyrusza pod doświadczeniem kierownictwem z Poznania we wtorek, dnia 27 bm, o godzinie 10, a wraca do Poznania w piątek dnia 30 bm o godz. 5. Koszta przejazdu w obie strony III klasą wynoszą 13,50 zł, II klasą 19,50 zł. Zgłoszenia przyjmuje codziennie biuro Związku Kobiół Katolickich, Poznań, Al. Marcinkowskiego 1, tel. 15-27. P. K. O. 200.968.

Za drób i dzliczyczne: kura 1,80 do 3 zł; kaczka 2-4 zł; gęś 4-6,50 zł; para gołębi 1,00-1,20 zł; indyk 6,00-9,00 zł; perlica 2,50-3,00 zł; królik 1,30-1,40 zł; para kurcząt 1,50-4,00 zł.

Za jarzynę placono: 1 kg ziemniaków 6-8 groszy; za 1 kilogram szpinaku 20-30 groszy; za 1 kilogram seleru 60 gr; 1 pęczek pietruszki 20 gr; 1 kg cebuli 20 gr; 1 kg bobu 40-60 gr; pęczek młodej kalarepy 10-15 gr; główka zielonej salatkii 3-5 gr; pęczek rzodkiewek 3-10 gr; 1 kg rabarberu 10 groszy; 1 kg szparagów 0,50-1,20 zł; 1 ogórek 50-80 gr; pęczek młodej marchewki 15-20 gr; kalafior 0,30-1,00 zł; 1 kg pomidorów 7 do 8 złotych.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2,40-2,80 zł; okonia 1,40-2,00 zł; lina 2,20-2,40 zł; zł; suma 2,60-3,20 zł; mietusa 2,40-3,00 zł; leszcza 1,00 zł; 1 kg białych ryb 0,60 do 1,20 zł; 1 kg sandacza 5 złotych; 1 kg karasia 0,80-1,60 zł; za ryby śnięte placono 40-60 gr mniej; 1 kg węgorza 3,00-3,20 zł; 1 mendel raków 1-3 zł.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 6,40-8,00 zł; 1 kg pieczarek 3,60 do 5,00 zł; 1 kg piestrznic (t. zw. smardzów) 0,80-1,00 zł.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1,60-2,40 zł; za 1 kg jabłek 2,40-3,00 zł; 1 kg agrestu 0,60-0,70 zł; 1 kg truskawek 4-6 zł; 1 kg czereśni 1-2,40 zł.

Targ bardzo ożywiony. Duże dowozy jarzyn, które potaniały nieco. Po raz pierwszy ukazały się czereśnie i truskawki, po cenach dość wygórowanych. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

Dwa śmiertelne wypadki. W Krotoszynie powożący wozem naladowanym piaskiem Antoni Orpel najechał półtoraroczną Wandę Ptak. Dziecko poniosło śmierć na miejscu. — Na drodze między Pałeciem Kość a Hutą Padniewką w pow krotoszyńskim Leon Kamałka z Huty Padniewskiej najechał wozem 64-letnią Jadwigę Wróblową i przyprowadził ją o tak ciężkie obrażenia, że zmarła ona kilka godzin po wypadku. (kl)

Samobójstwo. W dniu 5 bm, — jak już donosiliśmy — z jeziora pod Rogoźnem wyłowiono zwłoki nieznanej kobiety. Obecnie rozpoznano ją jako Elżę Krueger z Brzeźna Nowego w pow. wągrowieckim. Popelniła ona z niewyjaśnionych przyczyn samobójstwo. (kl)

Chłopczyk wypadł z pociągu. Na dworcu wschodnim w Poznaniu wypadł z pociągu znajdującego się w biegu 6-letni Stanisław Juchacz z Poznania (ulica Żydowska 8). Chłopca, który doznał okaleczenia głowy i wstrząsu mózgu, przewieziono do szpitala miejskiego. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

Ujęcie świętokradców. W Kozielsku w pow. wągrowieckim rozbito w miejscowym kościele skarbankę i skradziono 5,11 zł. Jako sprawców tej kradzieży ujęto Józefa Pertaka i Franciszka Tetziłafa z Czarnkowa. Obaj przyznali się do winy (kl)

Aresztowania. Za oszustwa przy pobieraniu towarów w składach aresztowano Wojciecha Leśniarę (ul. Ogrodowa 5). — Za kradzież węgla z piwnicy p. Gwidona Papińskiego (Szewska nr. 20) aresztowano Józefa Kapturczaka (Chwalińszewo 32). — Za kradzież zegarka osadzono w areszcie Józefa Mańczaka (Nad Bogdanką 19). — Za kradzież roweru osadzono w areszcie Wawrzyna Górnacza (ul. Niska 1). — Za kradzież portfela z zawartością 82 zł p. Stefani Dolatkowskiej (ul. Marsz. Focha 83) aresztowano Marjana Szulerowicza (ul. Gen. Kosińskiego 14). — Wreszcie osadzono w areszcie policyjnym 20-letniego Józefa Balczyńskiego (ul. Warszawska 2) przytrzymał go patrol wojskowy podczas usiłowanego włamania do magazynu 7 baon sanitarnego na Berdychowie. (kl)

KALENDARZYK

Piątek, 9 czerwca 1933.

Słońce: wschód 3.31 — zachód 20.12 — długość dnia 16 godzin 41 min.

Księżyc: wschód 22.21 — zachód 3.54 — po pełni

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana 12 st. Cels. Pogodnie. Wiatr północno-wsch. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura powietrza najwyższa 20 st. Cels., najniższa 8 st. Cels. — Ilość opadu 3 mm.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś — 0,32 m.

Kal. rzk.: Prym i Felicjan M. — jutro Małgorzata Kr.

Kal. słow.: Sławoj — jutro Bogumił Św.

KRONIKA KOŚCIELNA

Sodalicja Marijańska Akademików U. P. zawiadamia, że w niedzielę dnia 11 bm, o godz. 9.15 odbędzie się nabożeństwo sodalicjne wraz z komunją św. w kościele O. O. Jezuitów (prezbiterjum), poczem śniadanie i zebranie ogólne.

Z Sodalicji Kupców. Miesięczna msza św odbędzie się dnia 11 bm o godzinie 9.30 w kaplicy różańcowej u Ojców Jezuitów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

Z Tow. Przyjaciół Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Zwyczajne Walne Zebranie Towarzystwa odbędzie się w piątek dnia 16 bm, o godz. 18 w Bibliotece Uniwersyteckiej, ul. Ratajczaka nr 4-6. Porządek obrad: 1. Zagajenie. 2. Sprawozdanie Zarządu. 3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej. 4. Wybór nowych władz. 5. Wolne głosy.

ZYCIE SOKOLE

Tow. gymnast. „Sokol” Poznań. Łazarz bierze udział w zlocie obwodowym w Komornikach. Zbiórka dla pieszych 11 bm, o godz. 6 dla jadących autobusem o godzinie 7,30.

WYKŁADY

O literaturze tatrzańskie wykład wygłosi uczonej i wielki miłośnik Tatry p. prof. dr. Tadeusz Grabowski. Wykład odbędzie się w piątek 9 bm, o godz. 20 w sali wykładowej Studium Wychowania Fizycznego U. P. (Park Wilsona). Wstęp bezpłatny.

Odczyt redaktora czasopisma japońskiego. Znakomity misjonarz Ojciec Maksymilian Kolbe przybywa z Nagasaki w najbliższych dniach do Poznania i wygłosi w sobotę 10 bm, odczyt publiczny w sali 22 Cołi Minus o godz. 20. O Kolbe znany jest w Polsce jako dawny redaktor „Ryccerza Niepokalanej”, od kilku lat oddaje się pracy misyjnej w Japonji i zdołał zalożyć tam, w Nagasaki, czasopismo

KRONIKA MIEJSCOWA

J. Em. Ks. Kardynał Prymas dr. Hlond zwiędził wczoraj po południu wystawę dzieł religijnych sztuki ludowej, otwartą obecnie w Muzeum Wlkp. — J. Em. Ks. Prymasa oprowadził po wystawie pp. starosta krajowy Begale i dyr. Muzeum dr. Pajzdrowski. J. Em. Ks. Prymas zatrzymał się przy licznych eksponatach i okazał dla wystawy wielkie zainteresowanie.

Ceny detaliczne nabiału, notowane w Poznaniu w dniu 7 bm: mleko niezbierrane 1 litr 20 gr. jaja 1 szt 7 gr. twaróg 1 kg. 70 gr. masło solone 1 kg. 2,40 zł, masło mleczarskie 1 kg 2,80 zł.

W Miejskiej Szkole Handlowej odbyło się rozdanie świadectw kursistom Dokształcającej Szkoły Kupieckiej. — Na wstępie przemówił do opuszczającej szkołę młodzieży p. dyr. Ligocki. Pełne zyciowości serdecznej słowa wypowiedział następnie senjor kupiectwa poznańskiego p. Wiktor Gładysz. W imieniu zarządu Stowarzyszenia Kupców Chrześcijańców przemawiał p. wiceprezes Woźniak, dalej przemawiali pp. Thomas i Leszek Gustowski. Świadectwa otrzymało ogółem 160 kursistów i kursistek z 5 klas (3 męskie i 2 żeńskie). Do uroczajności pięknej uroczystości przyczynili się udatne deklamacje kursistów pp. Stefana Niewiady, H. Majewskiej i W. Krzyżaniakówny oraz występy muzyczne członków kółka muzycznego. (kl)

Z targu. Dnia 9 b. m. na placu Sapiężyńskim placono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2,40-2,60 zł; 1 kg masła mleczarskiego 2,60-2,80 zł; 1 kg twarogu 0,60-0,80 zł; za litr śmietany 1,30-1,40 zł; litr mleka pełnego 20-22 gr; mendel jaj 0,90-1,00 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,60-1,70 zł; słoniny wędzonej 2,00-2,20 zł; wieprzowiny 1,40-1,80 zł; wołowiny 1,20-1,80 zł; cielęciny 1,20-1,80 zł; skopowiny 1,30-1,40 zł; koziny 1,00-1,20 zł; smalcu 2,40-2,60 zł.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

GNIEZNO. (Pierwsza komunja święta.) W święta przystąpiło do Stołu Pańskiego około 800 dzieci. Największą ilość działwy przystąpiła do pierwszej komunji św. w kościele św. Trójcy (125 dziewcząt i 118 chłopców), poza tem 41 dzieci w kapł. w Dziechowie, w kościele św. Wawrzyńca 220, w kościele OO. Franciszkanów 152, w kościele św. Michała 149 dzieci. — W drugie święto Zielonych Świąt w kościele św. Jerzego i na przyległej Bożej roli ks. biskup/Laubitz udzielił św. Sakr Bierzmowania 1563 osobom tak z miasta jak i z okolicy Gniezna, (br)

JAROCIN. (Pomnik) W Zielone Świątki obchodziła wioska Wysogotówek święto dziecka. Przy tej okazji odsłonięto i poświęcono pomnik Serca Jezusowego, ufundowany przez gminę.

(Ze sądu.) W dniu 6 bm, odbyła się przed sądem okręgowym w Ostrowie rozprawa odwoławcza prywatno-karna z oskarżenia p. Wohlfeila budowniczego powiatowego, przeciwko Pasternakowi, szwagrowi byłego starosty p. Libuchy. Rozprawa wykazała zupełną bezpodstawność zarzutów, rzuconych przez Pasterna-

ka na państwo Wohlfeilów. Sąd po rozważeniu zasądził oskarżonego Pasternaka za rozszewanie nieprawdziwych wieści i oszczerstwa na karę 3 miesięcy więzienia z zastosowaniem amnestji, grzywnę w kwocie 200 zł, ponoszenie wszystkich kosztów postępowania oraz zaproszenie oskarżycieli prywatnych w dwóch gazetach.

(P. C. K.) Z okazji dorocznego Tygodnia Polskiego Czerwonego Krzyża odbyły się przemarsze drużyn ratowniczych z pełnym ekwipunkiem przez ulice miasta. pokazy ratownictwa gazowego oraz zbiórki uliczne. W marszu propagandowym brały udział liczne drużyny męskie i żeńskie oraz drużyny młodzieży P. C. K. Wieczorem odbyła się w sali Hotelu Centralnego zabawa.

(Zjazd Straży.) W dniu 29 czerwca odbędzie się w Racenowie zjazd powiatowy ochotniczych straży pożarnych. Na program zjazdu złożą się zebranie przy udziale delegatów, pisy ratunkowe ogniowe i ratunkowo-gazowe.

(Prymicje.) W niedzielę 11 bm odprawą w kościele parafjalnym w Jarocinie ks. Roman Fręsko pierwszą mszą św. W kościele parafjalnym w Wilkowyju odprawi w poniedziałek 12 bm pierwszą mszę św, ks. Karliński Aleksander, a 17

bm. w kościele parafjalnym w Wilkowyj ks. Edward Pięta.

KEPNO. (Strzeranie zielonoświąteczne.) W drugim i trzecim święto miejscowe Bractwo Kurkowe urządziło swe doroczne strzelanie. Godność króla kurkowego zdobył p. Plonka, pierwszym rycerzem został p. Karaś, drugim rycerzem p. Kuehn. W strzelaniu do tarczy medalowej zwyciężył p. Felicki. W trakcie uroczystości urządzono wśród braci kurkowej zbiórkę na rzecz bezrobotnych; zebrano 83 zł.

(Miejsce wycieczkowe.) W pierwsze święto Zielonych Świąt zostało otwarte miejsce wycieczkowe w pobliskim Szumie. Szum, znany oddawna, w ostatnich latach był zupełnie zaniedbany. To też z zadowoleniem przyjęto inicjatywę p. Wojtasika, miejscowego mistrza cukierniczego, który miejsce to z dużym nakładem kosztów doprowadził do stanu użyteczności. Do dyspozycji wycieczkowiczów są plaża, kajaki, bilard i dancing pod gołym niebem.

(Przedstawienie teatralne.) Uczniowie szkoły dokształcającej pod kierunkiem nauczycielstwa wystawili tu w drugie święto sztukę p. t. „Serce Hanki”. — Sztukę dobrze odegrano i publiczność, choć niezbyt liczna, była zadowolona.

KOŚCIAN. (Osobiste.) W dniu 3 bm. obchodził p. dr. Emanuel Twórz z żoną srebrne gody małżeńskie. P. dr. Twórz jest lekarzem powiatowym.

(Aresztowanie.) Pod zarzutem sprzeniewierzenia około 20000 zł aresztowano Ludwika Maślaka z Kościana i odstawiono go do dyspozycji władz sądowych. Maślak zatrudniony był jako kasjer w majątności Nielegowo (własność dr. Roberta Lorenza). Do wykrycia przestępstwa przyczyniła się kontrola skarbowa znaczków stemplowych.

(Z rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej wprowadzono w urząd nowego radnego p. Adama Jerzykiewicza w miejsce p. Józefa Wypycha, który ustąpił. Wybrano p. Stefana Baka członkiem komisji dla linii wyciecznych w miejsce ustępującego p. Mieczysława Fischbacha. Na dalszy 3-letni okres wybrano rozjemcą na obwód m. Kościana p. Franciszka Trzybińskiego, jako zastępcę p. Józefa Sneidera. W sprawie herbu miasta Kościana uchwalono zatrzymać herb miasta w dotychczasowej formie. Sekretarzem prezydium rady miejskiej w miejsce ustępującego p. J. Wypycha wybrano p. Feliksa Makowskiego. (mk)

KOŹMIN. (Z Bractwa Kurkowego.) Tegoroczne strzelanie Bractwa Kurkowego o godność króla zielonoświątecznego odbyło się w dniu 5 i 6 bm. O godz. 9 udała się bractwa strzelecka w pochodzie z orkiestrą do kościoła farnego. Mszę św. odprowadził ks. Krych, który wygłosił okolicznościowe kazanie i poświęcił tarczę królewską. W godzinach popołudniowych odbywało się na strzelnicy w Lipowcu strzelanie do tarczy królewskiej i premjowej. Godność króla kurkowego uzyskał p. Kazimierz Kula, marszałka p. Franciszek Gołąb, rycerza p. Marcin Urbaniak. Do tarczy premjowej strzelano ochotczo, zdobywając wiele nagród. (sa)

KROTOSZYN. (Nieszczęśliwy wypadek.) Zmarł w tut. szpitalu niejaki Sierpowski z Grabkowa, który podczas pracy w stodole nadział się na widły. Wszelki ratunek był bezskuteczny, ponieważ Sierpowski przebił sobie jelita i nerki i wśród strasznych boleści skonał. (fk)

KRZYWIŃ. (L. O. P. P.) Na walnym zebraniu Ligii Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej wybrano nowy zarząd, w skład którego wchodzi pp.: burmistrz Kabsch — prezes, ks. dziekan Wesolowski — wiceprezes, Józef Wasieła — sekretarz, Wacław Cyplik — zastępca, Władysław Orłowski — skarbnik, Bolesław Pilarczyk — zastępca. (mk)

PODZAMCZE. (Złot Sokołów) Miejscowe gniazdo obchodziło tu swoje święto doroczne, połączone ze zlotem. — Złot wypadł imponująco, przyjechało dużo drużyn sokolich zamiejscowych. Złot pozostawił po sobie trwałą pamięć, jako jeden z najlepiej zorganizowanych. Popisy sokoła cieszyły się wielkim zainteresowaniem publiczności.

RAWICZ. (Poświęcenie sztandaru.) Kolo rawickie Związku Niższych Funkcjonariuszy Państw. obchodziło uroczystość poświęcenia sztandaru. Rano zebrano się towarzystwo wraz z licznymi delegacjami innych towarzystw w Strzelnicy, poczem wyruszono z orkiestrą do kościoła parafjalnego. Po nabożeństwie nastąpiło poświęcenie sztandaru, poczem wrócono pochodem przez miasto do Strzelnicy, gdzie odbyła się uroczysta akademja, którą zagał prezes Kola p. Grolewski. Sekretarz stowarzyszenia zdał sprawę z pięcioletniej działalności Kola. Kolo śpiewu „Dembiński” występowało pod kier. swego dyr. p. Roszaka bardzo pięknie. Po południu odbył się w ogrodzie koncert, a wieczorem zabawa tańeczna.

(Przymrówek.) W nocy na niedzielę wyrządził niespodziewany przymrówek ogromne szkody w polach i ogrodach.

(Z towarzystw.) Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Poczta Wojenna” urządziło lot wyścigowy swych gołębi na trasie Zduńska Wola — Rawicz w pierwsze święto Ziel. Świąt.

(Zgon.) Dnia 4 bm. zmarła w Poznaniu, po operacji, żona tutaj wielce szanowanego obywatela rawickiego, emer. naucz. p. Ogurkowskiego — 5p. Ludwika z Menschów Ogurkowska. (rs)

ROGOŹNO. (Samobójstwa.) Dn. 5 bm. wyłowiono z wody miejskiego jeziora zwłok 19-letniej Elzy Krueger, pochodzącej z Nowego Brzeźnia (powiat wągrowiecki). Przyczyny samobójstwa nie zdołano stwierdzić.

(L. O. P. P.) Staraniem miejscowego Kola L. O. P. P. obchodzono uroczystie 10-lecie istnienia tej organizacji. Program składał się z alarmu i ćwiczeń straży pożarnej, objazdu drużyny ratowniczej przeciwperytowej pokazu modeli samolotów w seminarjum nauczycielskim i in.

(Osobiste.) Naczelnikiem tutejszego Urzędu Poczto-Telegraficznego mianowano p. Stanisława Macioszka z Damasławka. (aka)

ŚMIGIEL. (Włamanie.) Włamano się do mieszkania rolnika Nowaka w Nowejwsi i skradziono 900 zł gotówki, zegarek i browning.

(Król jubileuszowy.) Na uroczystości jubileuszowej i poświęceniu sztandaru Bractwa Kurkowego w Osieczynie został królem jubileuszowym p. Władysław Bromka, król kurkowy i członek Bractwa Kurkowego w Śmiglu.

(Zjazd Hallerczyków.) W dniu 25 czerwca rb odbędzie się Zjazd Hallerczyków. (mk)

ŚREM. (Z harcerstwa.) Drużyna harc. im. Tad. Rejtana w Śremie obchodzi uroczystie w dniach 15—18 czerwca r. b. 20-lecie swego istnienia, jako jedna z najbardziej czynnych drużyn harc. w Wielkopolsce, tak za czasów zaborczych, jak i obecnych. Chcąc uświetnić pamiętną chwilę drużyna urządziła zjazd drużyn okolicznych, połączony ze zjazdem b. harcerzy. W programie 15 bm. o godz. 10 nabożeństwo, o godz. 13 obiad, potem popisy; o godz. 20 wieczornica w sali p. Salaćskiej.

SZAMOTUŁY. (Wielki pożar.) W zagrodzie rolnika p. Andrzeja Piechowiaka w Chelmnie pożar strawił dom mieszkalny. Wiatr przerzucił płomień na sąsiednie budynki. Spłonęły domy p. Walentego Maciejewskiego p. Kazimierza Wleklaka i p. Bartłomieja Słomińskiego. Na miejsce pożaru przybyły strażnicy ogniowe z pobliskich wiosek oraz z Pniew i Szamotuł. Strażom pożarnym z trudem udało się ogień zlokalizować,

gdyż silny wiatr przerzucił płomień z dachu na dach. Domy kryte były słomą. Straty wynoszą przeszło 30000 zł.

(Nowy król kurkowy.) W tegorocznym strzelaniu Bractwa Kurkowego osiągnął godność króla kurkowego mistrz fryzjerski p. Franciszek Borowiak; pierwszym rycerzem został p. Antoni Graszawicz, drugim rycerzem p. Władysław Mazurkiewicz. Uroczysta proklamacja oraz zakończenie strzelania odbędzie się w niedzielę 11 bm. (sc)

Z Kaliskiego

KALISZ. (Pielgrzymka.) z kościoła parafjalnego św. Józefa w Kaliszu wyjedzie dnia 13 sierpnia rb. pielgrzymka

do Częstochowy pod przewodnictwem ks. prał. M. Janowskiego i ks. prof. Osadnika. Zapisy już się uskutecznia. Spodziewany jest duży udział pielgrzymów z Kalisza i okolicy.

(Pożary.) W ubiegłym tygodniu zanotowano następujące pożary w pow. kaliskim: We wsi Goliszew na szkole Ignacego Jańcaka spaliła się szopa drewniana. W trzy godziny później wybuchł pożar w borze tej samej zagrody, który momentalnie objął cały budynek. Załodzi podejrzenie zbrodnictwa podpalenia na tle nieporozumień majątkowych. W lasach majątku Piątek Wielki wybuchł pożar. Na szczęście spaliła się jedynie ściółka i wrzos. W drzewostanie strat niema. (mk)

Działacz z „Legjonu Młodych” zastrzelił strażnika granicznego

Ohydne zabójstwo pod Wejherowem

Z Wejherowa (Pomorze) donoszą: Jednej z ostatnich nocy dokonano w domenie państwowej Warszkowo pod Wejherowem zabójstwa na osobie strażnika granicznego Michała Goździewskiego, który w tym czasie pełnił służbę graniczną. Warszkowo leży blisko granicy niemieckiej; zabójstwa dokonali dzierżawca domeny Henryk Krystyński, który już niejednokrotnie odgrażał się Goździewskiemu, o czym w majątku wiadano. Po dokonaniu zabójstwa Krystyński zbiegł zagranicę, lecz po kilku godzinach powrócił do Polski, gdzie na terytorjum domeny został aresztowany przez policję. Na miejsce zbrodni zjechał sąd i prokurator z Gdyni.

Zabójcę Krystyńskiego przytransportowano pod silną eskortą policyjną do Wejherowa. Po zbadaniu przez lekarzy jego stanu umysłowego, postanowiono poddać go obserwacji i umieszczono go w miejscowych zakładach dla umysłowo chorych.

Zabójca jest kawalerem, liczy lat 34, pochodzi z Małopolski. W ostatnim czasie brał bardzo czynny udział w nowozałożonym w Wejherowie „sanacyjnym” „Legjonie Młodych”. Zabity Goździewski, któremu zabójca strzelił z tyłu w głowę, osierocił żonę i pięcioro małoletnich dzieci. Zabójstwo wywarło w mieście i okolicy zrozumiałe wrażenie i oburzenie. Krystyńskiemu grozi sąd doraźny.

Tajemnicza śmierć nauczyciela pod Obornikami

Z Obornik donosi (Kko): 7. bm. w godz. południowych zmarł w tajemniczych okolicznościach nauczyciel Stefan Linke z Kowanówka pow. obornicki.

Zawiadomieni o niezwykle zdarzeniu władza sądowa i policja niezwłocznie udały się na miejsce wypadku, przyczem oczom ich przedstawił się wstrząsający obraz, Ciało Linkiego już martwe i częściowo zwęglone

nie spoczywało na palące się jeszcze leżance. Na biurku stały dwie litrowe butelki od benzyny i szklanka; biurko paliło się również.

Zawiadomione o niezwykle zdarzeniu Linke popełnił samobójstwo na tle trudności finansowych. Spodziewać się należy, że śledztwo rychło wyjaśni zagadkową tę sprawę. Do czasu ukończenia śledztwa opieczętowano pokój, w którym znajdują się zwłoki.

Szczegóły zuchwałej kradzieży w Gdyni

Łupem włamywaczy padła gotówka oraz wielka ilość biżuterji

O niezwykle zuchwałej kradzieży z włamaniem, dokonanej w dniu 4 bm., donoszą z Gdyni.

Wspomnianego dnia po południu między godz. 15 a 16 włamano się do mieszkania dyrektora firmy „Polskaro” p. Karola Neymana przy ul. Świętojańskiej. Włamywacze przy pomocy podrobionego klucza wtargnęli do mieszkania, gdzie wylamali biurko i skradli wielką ilość biżuterji, 500 zł w gotówce, oraz 30 rubli złotych w 5- i 10-rublowkach. M. in. padło łupem włamywaczy złoty zegarek męski marki „Lilpopp”, wartości 500 zł, ciężki zegarek złoty męski „Denc-London” z

inicjałami I. M., datujący się przed 100 wzgl. 150 lat. Dalej skradziono jeszcze kilka zegarków damskich i męskich, m. in. jeden z nich znaczony monogramem I. K. M., 2 złote łańcuchy, 1 długości około metra, złotą obrączkę męską z monogramem „Zofja G. VIII. 1929” oraz broszki, wysadzone brylantami, pierścionki z szafirami, rubinami, brylantami i bransoletkę złotą z grubego, dętego łańcucha, breloki, spinki do mankiet i in.

Zuchwała kradzież jest niewątpliwie dziełem rutynowanych włamywaczy, którzy jak się okazuje ze śladów, operowali w rękawiczkach. (kl.)

KRONIKA BYDGOSKA

Pożar w Prądach. W wiosce Prądy tuż koło Bydgoszczy wybuchł w środę pożar w zagrodzie p. Jana Michalskiego. Spłonęły domy mieszkalne Michalskiego i sąsiada p. Antoniego Rogozińskiego. Pożar powstał od żelazka do prasowania, które przy rozpalaniu węgla drzewnego wyrzuciło iskry. Straty są poważne, gdyż pogrzebanci nie zdążyli z swego dobytku nic uratować. Akcje ratunkową skierowano na dalsze zabudowania, którym pożar zagrażał.

Z życia kreglarzy. Dzierżawca Resursu Kupieckiej p. Senikowski, urządził w swej kregielni 3-dniową imprezę kreglańską o nagrody. Cenne nagrody otrzymali: 1. p. Mocydlarz z p. Sentkowski, 2. p. Zuchowski, 3. p. Kochański, 4. p. Walter, 5. p. Kujawski, 6. p. Kaliski, 7. p. Müller i 8. p. radczyni Rybarczykowa.

Okradzenie samochodu. Lekarz bydgoski p. dr. Król, pojechałszy do Osiełka, pozostawił tam swój samochód w tymczasowym garażu. Z samochodu skradziono wszelkie narzędzia, płaszcz i wiele różnych przedmiotów. Szkoda wynosi 500 zł.

Z Miejsk. Konserwatorjum Muzycznego. W dniu 13. bm. o godz. 19.30 odbędzie się w auli gimnazjum im. Kopernika popis uczni Miejskiego Konserwatorjum Muzycznego. Dochód z imprezy przeznaczony jest na fundusz stypendjalny dla nie-

zamożnych uczni konserwatorjum. Bilety wcześniej można nabyć u p. Idzikowskiego, ul. Gdańska 23.

Znachorka spowodowała śmierć poloźniczy. We wsi Zielonka koło Bydgoszczy zmarła wskutek zatrucia krwi 49-letnia Marta Siewkowska. Do nieboszczki, będącej w pologu, wezwano do pomocy znachorkę, oczywiście tańszą od akuszerki. Sprawą zainteresował się prokurator, a oględziny zwłok wykazały pełną winę znachorki, która za czyn swój odpowie przed sądem. Siewkowska jest dość zamożnym gospodarzem, i nie potrzebował narażać życia żony i matki dla zaoszczędzenia kilku złotych.

Napad rabunkowy na staruszkę. W środę w Nowejwsi pow. bydgoskiej dokonano bezcelnego napadu na 60-letnią Otylję Burch. Około północy, kiedy staruszka już spała, wtargnął do mieszkania jakiś opryszek, i wymusił od staruszki cały zapas gotówki, w kwocie 19 złotych. Burchowa po ucieczce napastnika i ochłonięciu z przerażenia, wszczyła alarm. Policja użyła do pościgu psa policyjnego. Już nad ranem aresztowano współmieszkańca wsi, 19-letniego Kazimierza K., który przyznał się do zarzucanej mu zbrodni. Staruszka otrzymała swe pieniądze zpowrotem, zaś opryszek powędrował do więzienia. (Kar)

Rynek Staromiejski w Toruniu, gdzie odbyło się otwarcie kongresu, zapelnily tysiączne rzesze. Na pierwszym planie chóry, które w silę przeszło 2.000 śpiewaków odśpiewały podczas otwarcia kongresu szereg pieśni.

Z okazji Zielonych Świąt majestatyczna Bazylika św. Piotra w Rzymie zapłonęła milionami świateł wywołując niezapomniane wrażenie na zgromadzonych tłumach.

Kongres toruński

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Toruń, 8 czerwca.

Puls życia starożytnego Torunia bił w tych dniach mocnym tętnem. Kilka tysięcy śpiewaków przybyło do stolicy polskiego Pomorza i załadniło jego ulice rojnym korowodem. Gwar no było i wesolo, bo orkiestry miejscowego garnizonu, nagromadziwszy w płucach fantastyczne ilości powietrza, przegrywały ciągle i wszystkim. Witwały śpiewaków na dworcu, odprowadzały ich w rytmie marszowym do wspólnych kwater a tam już od samego świtu budziły śpiących ochoczymi serenadami. Nie było innej rady, jak tylko wstać, nie chcąc trapić uszów potokiem fałszywych nut znużonej bassty.

Toruń w godzinach rannych, rozpromieniony wiosennym słońcem, to widok pełen romantycznego uroku. Wszystko w tem mieście tchnie historią dawnych, bardzo dawnych wieków. Zdaje się nam zawsze, że to co minęło, co zapadło w głąb historii, było lepsze i piękniejsze, i jakaś tęsknota ciągnie nas ku tym dostojnym murom, które nie uległy ziemnym losom burzliwej przeszłości. Od siedmiu wieków stoi to śliczne miasto i pyszni się wspaniałymi wieżami swych gotyckich świątyni. Przybrało na swój jubileusz odświętną szatę, zdobiąc stare kamienie sztandarami narodowymi i miejskimi, złączyło je w barwny akord biało-czerwono-niebieski. Gdzieś tam przeblaskiwał kolor złoty, kolor papieski, witający dostojnik w Kościele. W gamie barw dominowała jednak zieleń wspaniałych drzew, które stanowią jeszcze jedną, z szeregu pięknych ozdób nadwiślańskiego grodu, posiadającego, jak wiadomo ogromny i wspaniałe utrzymanie park na tzw. bydgoskiem przedmieściu. Wzdłuż parku biegnie długa ulica, przez którą defilowały chóry ze sztandarami, dając imponujący przegląd liczebnej siły związku śpiewaczego.

Zjazd świeckich chórów, odbywający się równocześnie z kongresem muzyki religijnej, utrzymany był w znanych ramach organizacyjnych, obejmował występy zbiorowe i indywidualne chórów w formie konkursu o dyplomy uznania. Jury miało zadanie nielatwe, gdyż przez estradę toruńskiego teatru przesunęło się przeszło 70 chórów, które należało ocenić. Popisy te dały interesujący wgląd w pracę chórów i wykazały niekiedy poważne wysiłki w kierunku artystycznym, zwłaszcza przez dobór dyrygentów z kół ściśle fachowych. Zaobserwować było można także znane już u nas zjawisko, że śpiewacy z wschodniej Galicji, mają najpiękniejsze głosy, to też brzmienie chóru lwowskiego „Syrena“ czy „Echa“ ze Stanisławowa było bezkonkurencyjne. Popisy te nasunęły mi szereg refleksji natury artystycznej, o których przyjdzie jeszcze napisać słów kilka w innym związku.

III, ogólnopolski kongres muzyki kościelnej, który był właściwym ośrodkiem zjazdu śpiewaczego w Toruniu w czasie Zielonych świąt, miał z natury rzeczy inne cele a więc też inny przebieg zewnętrzny. Ogólne wrażenia i wyniki kongresu zanotowałem już w poprzednim artykule (zamieszczonym w dziale kultury i sztuki w num. 257). Należy je uzupełnić kilkoma jeszcze uwagami. Kongresy mu-

zyki kościelnej mają podwójny cel. Wykazują poziom chórów kościelnych pod względem artystycznym i liturgicznym w diecezji, w której się odbywają oraz przynoszą pokazy wzorowych zespołów zamiejscowych, dla praktycznego i niejako naocznego przykładu. Odbywające się równocześnie koncerty ogólnoreligijnej muzyki mają znaczenie raczej drugorzędne. W ten sposób co dwa lata odbywa się w obecności najwybitniejszych muzyków kościelnych przegląd chórów kościelnych w poszczególnych diecezjach, co niewątpliwie przyczynia się wydatnie do podniesienia muzyki kościelnej w całym kraju.

Praca ta rozpoczęła się w Poznaniu zrazu przez odpowiednią działalność publicystyczną w miesięczniku „Muzyka Kościelna“, a przed czterema laty przybrała formy konkretniejsze w zorganizowaniu I kongresu muzyki kościelnej, odbytego w Poznaniu. Następny zjazd urządzono w Krakowie, obecny w Toruniu, przyszły zwołany będzie w Lublinie.

Mając na względzie tak szczytne zadania religijno-artystyczne, chóry kościelne odnoszą się ze szczególnym pożytkiem do polskiej literatury mszalnej i motetowej. W czasie przeszło trzydziestu mszy św., odprawionych na kongresie toruńskim, chóry wykonywały głównie polskie kompozycje, przyczem z uznaniem podkreślić należy, że najlepszy poziom artystyczny wykazały chóry, śpiewające trudne msze polifoniczne starych mistrzów polskich, jak: „Missa Paschalis“ Górczyckiego (um. 1734), „Missa Paschalis“ Marcina Leopoldy (1540—1589), „Missa in melodiis moteti Piseneme“ Tomasza Szadka (1550—1611), „Missa Pulcherrima“ Bartłomieja Pękiela (um. okolo 1670). Wykonawcami byli kolejno chóry św. Cecylii z Inowrocławia (dyr. prof. Sobieski), kościoła P. Marji w Toruniu (dyr. p. Daga), kościoła garnizonowego w Toruniu (dyr. p. Gargantes), „Lutnia“ z Chojnic (dyr. p. Gierszewski). Nie zbrakło w programie kongresu utworów największych mistrzów polifonii jak przedewszystkiem Palestriny „Missa Papae Marcelli“, o czem wspominałem już w poprzedniej korespondencji oraz kilku motetów Asolij Aichingera, Vitorrii i Scarlattiego, które wykonał z niesłychanym artystycznym nasz chór katedralny pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego.

Z rzędu nowszych polskich kompozycji mszalnych zaciekałała największą msza Feliksa Nowomiejskiego „Missa de Lisieux“ na chór męski z Pelplina pod dyrekcją ks. Wiśniewskiego. Utwór ten, bogato muzycznie założony, idzie po linii dramatycznego ujęcia tekstu mszalnego, posługuje się też kontrastowym efektem sola wobec chóru. Rozmiary kompozycji przekraczają nieco ramy liturgicznej użyteczności, gdzie jednak odbywa się szczególnie solenna msza, będzie dzieło to odpowiednim upiększeniem nabożeństwa. Trudności techniczne utworu są znaczne. Nie zawsze zdołał się z nimi uporać chór pelpliński.

Ogólna suma artystyczna śpiewów liturgicznych chórów pomorskich wypadła bardzo dodatnio, a wiele nowych impulsów dostarczył niezapomniany występ poznańskiego chóru katedralnego, którego program uzupeł-

niło pełne artystycznej wnikliwości odegranie Bacha „Preludjum i fugi d-dur“ przez p. Szczepana Jankowskiego z Bydgoszczy. Również koncert religijny w kościele N. P. Marji organisty pelplińskiego p. Hermańczyka wraz z występem doskonałego akademickiego chóru mieszanego „Ambrosianum“ z Warszawy, śpiewającego motety mistrzów polifonii klasycznej, stanowił jeden z wysoce wartościowych momentów toruńskiego kongresu.

W dniu poświęconym uciszyło się na ulicach Torunia. Tysiączne rzesze śpiewaków opuściło gościnne mury polsk. grodu nadwiślańskiego, a pozostali jeszcze organizatorowie i delegaci związków chórów kościelnych, aby wysłuchać w sali rady miejskiej naukowo wysoce wyzerpującego wykładu ks. dr. Feichta o „kościelnej pieśni ludowej“, oraz referatu zasłużonego pioniera organizacji chórów kościelnych, redaktora „Muzyki Kościelnej“, ks. prob. Faustmana na temat aktualnych zagadnień muzyczno-liturgicznych. Opuściło się posiedzenie i sam kongres z przeświadczeniem, że mimo niezwykle trudnych warunków gospodarczych idea śpiewu kościelnego dźwiga się w Polsce na szczeble artysty i tem samem coraz skuteczniej spełnia swe wysokie posłannictwo ad majorem Dei gloriam.

ZYGMUNT LATOSZEWSKI.

W kraju kwiatów, guldenów i drożyzny

Arnhem, w czerwcu.

Pociąg, dążący od południa przez Nadrenję do granicy holenderskiej, zatrzymuje się w Nymwedze. Stacja pograniczna. Pierwsze osiedle holenderskie.

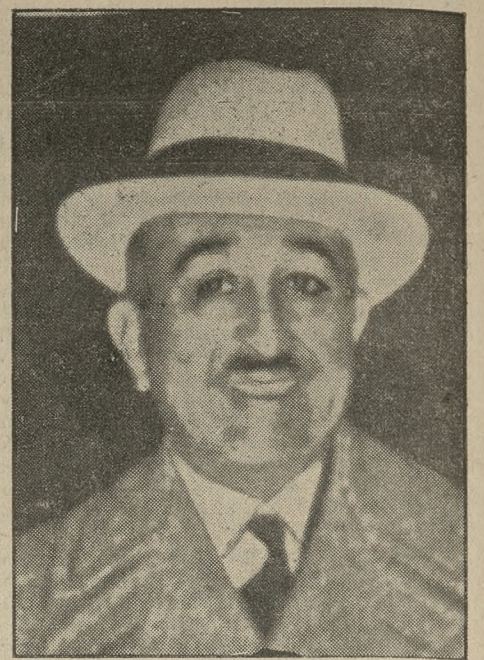
Co za różnica w dekoracji i nastrojach! W miastach niemieckich życie płynie powolnie, ciężko, w powietrzu wisi coś nieokreślonego, wieczorem ulice i place, nawet w stolicy Nadrenji, kolonij, pustoszeją, światła mało, skapo. Tu, w Holandji, wszystko uśmiecha się radośnie do przybysza, witają go kwiaty, kwiaty i kwiaty. Małe miasteczko, jakim jest Nymwega, zadziwia poprostu obcemu bogactwem, zamocnością willi, domów, ogrodów, sklepów. Czystość bajeczna, wszystko aż się błyszczy od szyb w domach poczynając a kończąc na chodnikach, które codziennie rano są myte, szcztokowane, jakgdyby to były parkiety salony.

Od Nymwegi do Arnhem — godzinka drogi Arnhem jest już większym miastem, ruch ożywiony na ulicach, duże restauracje, kawiarnie. Holandia jest zamożna, to prawda, ale i droga. Śniadanie pierwsze kosztuje guldena, co wypadła bardzo drogo w przeliczeniu na inną walutę europejską. Stopa życiowa Holendrów jest tak wysoka, jak ceny w tym kraju. Widzieliśmy tu rybaki i robotników, pracujących przy śluzach nad Zuidersee, którzy w przeważającej części, po spożyciu posiłku grali w bilard. Aby tak spędzić odpoczynek, trzeba nie mieć trosk i kłopotów o jutro. Żyj, mieszkać, ubierać się Holendrzy jakiejkolwiek kondycji dobrze, dostatnie. Zebraków ze świecą by szukał w większych nawet miastach.

Holandja jest nietylko zamożna droga — jest również piękna. Niewiadomo, na czem się opiera rozpowszechnione naogół mniemanie, że kraj ten, to płaszczyna monotonna. Przepiękne lasy ciągną się między Hagą a Amsterdamem Parków, ogrodów — co niemiara. Zachodnio-południową część kraju jest zlekka pagórkowata, pościeta kanałami, co nadaje pejzażowi niezwykle oryginalny charakter.

Wspaniałe szosy, drogi pomagają do utrzymania ożywionego ruchu kołowego, zwłaszcza rowerowego, gdyż cała niemal ludność używa tu roweru jako środka lokomocji na krótkie dystanse. Setki tysięcy rowerów gna przez ulice, szosy, drogi, przed każdym sklepem, domem, kawiarnią stoją oparte o stojaki rowery, których właściciele nie boją się zostawiać w ehikulu bez opieki. Kradzież roweru byłaby tutaj równie nie do pomyslenia, jak gdzieindziej powiedziałmy, kradzież pudełka zapalek.

Holendrzy są bardzo grzeczni, uprzejmi, ale gościnność nie jest ich specyficzną cechą. Z natury i zajęcia jest to naród kupców par excellence, a kupiec nie należy do

Posel Afganistanu Sirdar Mohamed Azib Khan w Berlinie poniósł śmierć z ręki studenta Afgańczyka Sayed Kamda. Kamd, strzelwszy do posła, zawołał: „Niech żyje wolność“.

gatunku ludzi, otwierających naocześnie serce i portfel.

Największy podziw w Europejczyku, który wciąż widzi wokół siebie kryzysowe sytuacje i kryzysowe miny, budzi w Holandji dobrobyt ogólny, spokój, dobry humor ludzi sytych i zadowolonych z siebie, z życia, z pracy... Widok to rzadki w dzisiejszej Europie. Tego też można zazdrościć Holendrom. Mają na wszystko czego niejednokrotnie musi już sobie od lat odmawiać nietylko Belg, Niemiec czy Francuz, ale nawet Anglik. Nic dziwnego — waluta holenderska jest mocna, banki przepelnione pieniędzmi, a nadedwszystko — kolonje, przebogate kolonje są stałym i trwałym rynkiem zbytu i źródłem surowców. Dobrze się dzieje Holendrom, dobrze im w swojej małej ojczyźnie, jak tym wypucowanym, czerwonym serom holenderskim za szybą wystawową. M. K.

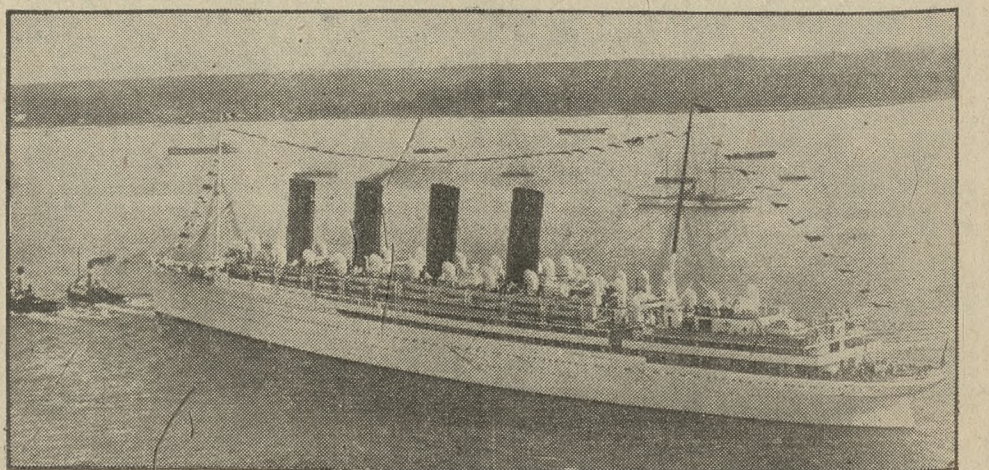
Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Zarażone króliki w jadłodajni warszawskiej

Po raz pierwszy kroniki policyjne Warszawy zanotowały kradzież, która niewątpliwie wzbudzi zainteresowanie zwłaszcza w świecie lekarskim. Z kliniki dermatologicznej Uniwersytetu Warszawskiego przy szpitalu Dzieciątka Jezus skradziono trzy rasowe króliki, hodowane do celów doświadczalnych. Jeden z tych królików był zarażony kiłą, na dwu innych dokonano szczytnych próbek rakowej.

Zarząd kliniki nie zawiadamiał policji, powierając odnalezienie złodzieja własnym detektywom, którzy już po kilku godzinach ustalili, iż króliki, z których każdy ważył około 8 kilogramów, dostały się w niewyjaśniony sposób do właściciela jadłodajni przy ulicy Żelaznej. W chwili, gdy przedstawiciele kliniki przybyli do jadłodajni, kilku gości spożywało potrawkę z ryżem, jeden zaś jadł kawalek króliczego combra. Zapytany przez lekarza restaurator oświadczył, iż rzeczywście kupił rano od jakiegoś osobnika trzy króliki. Zapłacił po dwa złote za sztukę, nie przypuszczając, że pochodzą one z kradzieży. Jednego królika, jak się okazało zarażonego przymiotem, od razu zabito i oddano do kuchni. Zarówno gościom, jak i właścicielowi kawiarni, mięso smakowało. Dwa króliki, które były przeznaczone na rosół, żywe i zdrowe odzyskano zwrotnem. Pozostałe przy życiu zwierzęta wróciły do kliniki.

Świat lekarski bada z wielkiem zainteresowaniem ten niezwykły wypadek. Chodzi bowiem o to, czy osoby, które spożyły królika, ulegną zarażeniu czy nie. O ile mięso było dobrze ugotowane, to wysoka temperatura mogła zniszczyć zarazki, choroby. W większym niebezpieczeństwie znajduje się oprawca królika, który przy ćwiartowaniu mięsa, mógł zanieczyścić sobie ręce krwią z zarazkami. Wyjaśnienie wielu szczegółów utrudnia fakt, iż po zabitym króliku nie pozostało ani śladu.

„Mauretania“, dawna błękitna „Królowa Atlantyku“, obecnie w szacie nowej opuściła Southampton na nową służbę.

Dzisiaj oratorjum „Stworzenie świata”

Jego Eminencja Ks. Kardynał Prymas Dr Hlond zaszczyca swą obecnością dzisiejsze wystawienie oratorjum Józefa Haydna „Stworzenie świata” które się odbędzie o godz. 20 w Auli Uniwersyteckiej, i prosi o punktualne rozpoczęcie przedstawienia. Wobec tego zwraca się P. T. Publiczności szczególną uwagę na to że przedstawienie rozpocznie się punktualnie o godz. 20-tej. zg 19 073

Popis Plastyki użeniec Wal. Wiechowiczowej

odbędzie się w sali Komedii Muzycznej ul. Marszałka Focha 4, w sobotę 10 czerwca, a nie 17, jak mylnie wydrukowano w numerze 259 Kurjera, o godz. 4.30. W programie Beethoven, Chopin, Honeger, Prokofieff, Rachmaninoff, Kamiński. Dość przewidzianych na cele oświatowe Biletów u p. Szrejbrovskiego, ul. Fredry 2. zg 19 062

Polski Czerwony Krzyż

to:

W przeszłości spełniony sumiennie obowiązek wobec walczącego żołnierza, znekowanego uchodźcy i zakładnika; to przywrócenie rodzicom i społeczeństwu tysięcy istnień ludzkich.

W przyszłości pomoc dla wszystkich, których dosięgnąć może klęska epidemii, katastrofy żywiołowej i wojny; to ratunek przed strasliwym działaniem broni gazowej; to światło w mroku nieznanego jutra!

Dzisiaj utrzymanie zgórą 100 instytucji, sanatoriów, przychodni itp.; to szkolenie drużyn ratowniczych, pielęgniarek i sanitariuszy; to przygotowanie ambulansów i sprzętu ratowniczego; to obowiązek nieustannej pracy dla dobra wszystkich, którzy cierpią.

Zostań członkiem
Polskiego Czerwonego Krzyża!

TEATRY

Występy Jerzego Leszczyńskiego w Teatrze Nowym

W sobotę dnia 10 bm. ukaże się na scenie Teatru Nowego jeden z najznakomitszych artystów ulubieniec całej Polski, Jerzy Leszczyński. Czarujący swą pogodą i beztróskim humorem artysta ukaże się w swej ostatniej roli Zamory w świetnej i arcywesołej komedji Acharda „Walet Królowej” (Mistigri), którą uznano za jedną z najświetniejszych kreacji lekkiego repertuaru naszego sympatycznego gościa.

SPORT

Kolarstwo

Poznańskie Towarzystwo Cyklistów i Motorzystów urządza w niedzielę na trasie Poznań — Pniewy i zpowrotem (100 km) międzyklubowy bieg kolarski o puchar jubileuszowy i szereg cennych nagród. Start i meta przy wylocie ul. Bukowskiej w ogrodzie p. Knasieckiego. Bieg rozpoczyna się o godz. 14.30. Zapisy przyjmować się będzie od godz. 13.30 na starcie. Do biegu stawać mogą członkowie zrzeszeni i miłośnicy tego sportu niestowarzyszeni. Każdy ma szanse wygrania roweru wyścigowego.

Piłka nożna

„Garbarnia” w Poznaniu. Drużyna krakowska zjeżdża na mecz ligowy z „Wartą” który odbędzie się w niedzielę o godz. 17.30 na boisku przy ul. Rolnej. „Garbarnia” przybywa w swym najbliższym składzie ze Smoczkim na środku ataku i z doskonale nagramy łącznikiem Pazurkiem, (na meczu z Leodjum strzelił wszystkie trzy bramki) oraz niebezpiecznym na prawem skrzydle Riesznerem. „Warta” przygotowując się do tego meczu bardzo starannie, wystawi również swój najlepszy skład z Fontowiczem w bramce, oraz parą obrońców Fliegerem i Pawlakiem. Będzie to przedostatni mecz w Poznaniu w rozgrywkach grupy zachodniej. Publiczność podaży niewątpliwie tłumnie na boisko „zielonych”. Przedprzebież biletów odbywa się codziennie od godz. 10 — 14 i od 16 — 19 w sekretarjacie „Warty”.

„Polonia” Główna i „Pogoń”. Decydujący mecz o wejście jednej z powyższych drużyn do finałowych rozgrywek o mistrzostwo kl. B. okręgu odbędzie się w sobotę o godz. 17.30 na boisku „Sparty” przy ul. Grunwaldzkiej.

„Korona” i „Poznań”. Decydujące spotkanie o zdobycie tytułu mistrza grupy wymienionych zespołów odbędzie się w niedzielę o godz. 16 na boisku „Ligi” w Debcu o godz. 14 walczy „Liga” III i „Poznań” IIB.

Pływanie

Ufundowanie nagrody przez „Orędownik Wielkopolski” na jedyny w Poznaniu bieg długodystansowy „Międzymostowy wyścig pływacki”, wywołało duże zainteresowanie wśród pływaków miejscowych i prowincjonalnych o czym świadczy liczne telefoniczne zapytania o szczegóły biegu. Przypominamy więc, iż nagroda przeznaczona jest na bieg panów, w którym mogą startować — na własną odpowiedzialność — wszyscy pływacy z warunkiem by zostali uznani za zdolnych przez lekarza. Poza tym biegiem głównym odbędą się zawody juniorów do lat 18 jak również dla pań. Zwycięzcy otrzymują nagrody honorowe jednorazowe. Dystans 2.600 m z prądem jest dostępny dla każdego dobrego pływaka. Organizatorzy starają się o uzyskanie zezwolenia, przyznawania uczestnikom kończącym bieg, zaświadczenia o odbyciu pływania do P. O. S. Przewidziany jest ponadto szereg nagród osobnych dla poszczególnej grup zawodników a więc pierwszego niestowarzyszonego, pierwszego wojskowego i t. p.

Niedzielną wędrowną p. I. Koniecznego wywołał zrozumiałe zainteresowanie z uwagi na oryginalność imprezy, oraz pierwszy start w sezonie czołowych drużyn „HCP”, „PTP”, „AZS” i gospodarzy. „Unja” wystawia swój b. ligowy zespół. Wszyscy startują w piątkę zamiast w siódmkę i będą niewątpliwie zacięte walki we wszystkich sześciu meczach, rozgrywanych w ciągu jednego popołudnia na pływalni przy Drodze Dębińskiej z początkiem o godz. 15.

Różne

Akademicki Związek Sportowy w Poznaniu wzywa wszystkich swoich członków do gremjalnego wzięcia udziału w wiosennym święcie sprawności miejskiego komitetu w f. i p. w. Zbiórka o godz. 9.15 na stadionie miejskim. Na czas święta (od godz. 9 do 13) wszystkie treningi i wyjazdy wstrzymuje się.

Wśród zawodowców

Maks Baer pokonał ubiegłej nocy w meczu pieliarskim w Nowym Jorku Niemca Schmelinga w dziesiątym starciu przez techniczne k. o. Już w piątym starciu Baer podbił swemu przeciwnikowi tak silnie lewe oko, że zupełnie zapuchło. W dziesiątym starciu silnym prawym sierpowym posłał Schmelinga do dzwienięcia na deskę a gdy jeszcze zupełnie oszaloniony Niemiec chwytając się wstał, sędzia widząc bezcelowość dalszej walki mecz przerwał.

„Na pożegnanie”

P. Mąkowski, skarbnik „Klubu Szyderców” prosi nas o zamieszczenie następującego wyjaśnienia:

W artykule z dnia 4 bm. pt. „Na pożegnanie” były prezes p. A. M. Swinarski w swojej obronie gospodarki finansowej „Klubu Szyderców”, przedstawił mnie, jako skarbnika w fałszywym świetle. Otóż wyjaśniam:

1. Nieprawdą jest, jakoby szafowałam funduszami Klubu, zebraniem z wieczorów literackich, spełniając lekko myślnie zachcianki występujących bezinteresownie członków Klubu. Natomiast prawdą jest, że asygnowałam każdą sumę, żadaną w sposób bezapelacyjny przez pana prezesa.
2. Nieprawdą jest, jakoby dla własnej ambicji popierałam wydanie „Almanachu” z moim nazwiskiem, jako wydawcy. Natomiast prawdą jest, że o tytule wydawcy, jak i cenie wydawnictwa, dowiedziałem się dopiero po wydrukowaniu całego nakładu.
3. Nieprawdą jest, jakoby „mebelki” przedstawiały poważną pozycję w bilansie. Natomiast prawdą jest, że meble są własnością klubu i przedstawiają w swojej wartości zaledwie 3 proc. całego bilansu.
4. Nieprawdą jest, jakoby bilansu miesięcznego nie robił. Natomiast prawdą jest, że kilkakrotnie w miesiącu przy świadkach przedstawiałem stan kasy.

W końcu niech mi wolno będzie stwierdzić, że salę wynajmowałam Klubowi po 17 zł za każdą sobotę, łącznie ze światłem, opałem i pianinem, mimo, że miałem możliwość wynajmowania jej co soboty po 100 zł.

Zygmunt Mąkowski,
skarbnik „Klubu Szyderców”.

RADJO

Sobota, dnia 10 czerwca 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 płyty gramof.; godz. 14.00 gieda; godz. 16.40 (W); godz. 17.00 audycja dla chorych ze Lwowa; godz. 17.30 płyty gramofonowe; godz. 17.40 (W); godz. 18.00 koncert młodych talentów; wyk.: L. Geiserówna (fortepian), Fr. Kaniewska (sopran), Z.

Nie w Swarzędzu lecz w Poznaniu!

Tak w ostatniej chwili zdecydowały Panie Wincentki św.-marcińskie, przygotowujące na najbliższą niedzielę wielką zabawę. Dlatego nie w Swarzędzu, bo ujawniły się różne przeszkody natury technicznej, zwłaszcza w dziedzinie lokomocji, któreby obciążały budżet uczestników zabawy. Dlatego właśnie organizatorki, dbałe zawsze o swych przyjaciół i sympatyków, zmieniły w ostatniej chwili miejsce zabawy, która odbędzie się w niedzielę, 11 bm., o godz. 3 popoł. począwszy, w lokalach kawiarni - ogrodu Teatru Wielkiego przy ul. Fredry 9. Zabawa zapowiada się przepyszna, toż urządzają ją Panie Wincentki św.-marcińskie. Niespodzianki liczne i przemite, m. in. wędka dla dzieci, „bezcza szczęścia” dla wszystkich, bufet wyborny, obfity i tani, ciastka i torty pierwszej klasy, brydż itd. I wesela muzyka też będzie. A wstępne zupełnie dowolne. A więc w niedzielę popołudniu do kawiarni-ogrodu przy ul. Fredry 9.

Libichówna (fortepian), L. Pokrywka (tenor); godz. 19.28 sygnał czasu; godz. 19.30 do 22.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — kom.; godz. 22.05 (W); godz. 22.40 komunikaty; godz. 22.50 muzyka tan. z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 15.35 słuchowisko dla dzieci pt. „Narodziny świetlika” p/g Konarskiego w radjofon I. Dehmelówny; godz. 16.00 muzyka lekka; godzina 16.40 odczyt p. t. „Rafał” (w 450 rocznicę urodzin) — wygl. dr. J. Puciata-Pawłowska, godz. 17.00 audycja dla chorych ze Lwowa; godz. 17.30 płyty gramof.; godz. 17.40 odczyt; godz. 18.00 muzyka lekka z kaw „Gastronomia”; godz. 18.55 przemówienie inż. Królikiewicza pt. „O meetingu lotniczym w 1910 r.”; godz. 19.20 „Biezące wiadomości rolnicze”; godz. 19.30 „Na widnokreśl”; godz. 19.45 pras. dz. radj.; godzina 20.00 muzyka lekka; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota. Bolesław Mierzejewski (śpiew); godz. 20.55 wiadomości sportowe; godz. 21.00 dod. do pras. dz. radj. godzina 21.05 d. c. koncertu; godz. 22.05 koncert chopinowski w wyk. Z. Rabcewiczowej; godz. 22.40 feljeton pt. „Opera narodowa” — wygl. p. L. Romult; godz. 23.00 muzyka tan. z danc. „Oaza”.

Programy zagraniczne: Wiedeń (517 m) 19.25 „Złoto Renu” w wyk. Wagnera, 22.20 muzyka taneczna; Beromünster (459 m) 20.00 „Wesele Janetty” op. kom. Massey’a; Białogród (431 m) 19.00 „Tosca” op. Pucciniego; Medjolan (501 m) 20.45 koncert; Rzym (441 m) 20.30 „Otello” op. Verdi’ego; Paryż (1724 m) 21.00 „La Traviata” op. Verdi’ego.

Niedziela, dnia 11 czerwca 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 10.05 bicie dzwoń — nabożeństwo z katedry poz.; kazanie wykłosi ks. szambelan Biłko; godzina 12.05 odczyt roln. „Przed walnym zgromadzeniem Włp. Tow. Kół Roln.” — wygl. p. Fr. Mayer; godz. 12.25 „Racjonalne wyzyskanie pastwisk” — wygl. inż. J. Bormann; godz. 12.45 „Przetwory z owoców i warzyw” — wygl. dr. Z. Schechtłówna; godzina 13.05 płyty gramof.; godz. 14.00 „Dokąd zmierza spółdzielczość w Polsce” — wygl. dr. Wł. Seydlitz; godz. 14.20 tr. ze Lwowa; godz. 16.00 program dla młodzieży z Warszawy; godz. 16.30 płyty gramof.; godzina 16.50 kom. Pozn. Okr. Zw. lekkoatlet.; godz. 17.00 audycja wokalna; wyk.: Chór im. Chopina pod dyr. p. J. Herrmana i Formanowicz - Sauerowa (sopran); godz. 17.25 taniec w muzyce fortepianowej w wykonaniu prof. G. Konatkowskiej; godzina 18.05 „Popatrzyć serdecznie”; godz. 18.10 tr. ze Lwowa, Międzynarodowy wyścig okrężny Grand Prix samochodów (finish); godzina 19.00 słuchowisko z Krakowa; godz. 19.40 feljeton: „O pewnej słonecznej podróży” (zakończenie); godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 tr. z Parku Łazienkowskiego w Warszawie; godz. 22.00 muzyka tan. z Cieclocinka; godz. 22.25 wiadomości sportowe ze wszystkich stacji polskich; godz. 22.40 sygnał czasu — kom.; godz. 22.55 muzyka tan z kaw. „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 10.05 nabożeństwo z Poznania; godz. 12.15 koncert w wykonaniu ork. Z. Z. Kolejarzy Podhalańczyków z Nowego Sącza; godz. 13.00 tr. z Cieclocinka (basen) muzyki lekkiej; godzina 14.00 odczyt z Poznania; godz. 14.15 kom. roln. - meteorol.; godz. 14.20 tr. ze Lwowa, Międzynarodowy wyścig okrężny „Grand Prix” (Start); godz. 14.45 „Zielone użytki” — wygl. inż. W. Chmielecki; godz. 14.20 do 14.45, 15.05 — 16.00 muzyka ludowa w wyk. orkiestry Adama Stromberga i Władysława Kaczyńskiego oraz Henryk Ładosz (piosenki); godz. 16.00 program dla młodzieży; godz. 16.30 „Kącik językowy” — wygl. prof. St. Sloński; godz. 16.45 pogadanka pt. „Jak zużytkować urlop robotniczy” — wygl. p. Cz. Bykowski; godz. 17.00 tr. ze Stadionu Hipicznego w Łazienkach, Międzynarod. zawody konne; (rozgrywka o

Tak dla Pani jak i dla Pana KAPELUSZE najnowsze modele oraz:

Bielizna, Trykoty, Pończochy, Rękawiczki, Szale, Krawaty, Laski, Parasole

i dużo innych pięknych rzeczy poleca tanio dz 3 303 04

ŠVENDA i DRNEK nast.

Poznań, Stary Rynek 65 pod zegarem

Puchar Narodów; godz. 17.30 koncert popołudniowy; wyk.: Orkiestra P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego, Irena Downar-Zapolska (sopran); godz. 18.00 tr. ze Lwowa; Międzynarodowy wyścig okrężny „Grand Prix” (finish); godz. 19.00 słuchowisko z Krakowa; godz. 19.40 skrzynka pocztowa techniczna — omówi p. W. Frenkiel; godz. 20.00 tr. z Parku Łazienkowskiego w Warszawie (Pomarańczaria); „Wieczór Kultury Ludowej”; w przerwie o godz. 20.50 dz. wiecz., godz. 22.00 muzyka tan z rest. „Europa” w Cieclocinku; godz. 22.25 wiadomości sportowe; godz. 22.45 muzyka tan. z rest. „Europa” w Cieclocinku.

Programy zagraniczne: Budapeszt (550 m) 18.00 koncert, 19.05 wykład, 19.55 koncert; Praga (489 m) 7.00 koncert poranny, 8.30 koncert organ., 11.00 koncert promenadowy 12.05 muzyka lekka, 16.00 koncert ork. wojskowej, 17.30 gramof., 19.00 muzyka ludowa, 20.00 komedia muzyczna; Medjolan (501 m) 20.30 „I Cavalieri di Ekebu” op. Zandonai’ego; Rzym (441 m) 20.45 „Czar walca” op. O. Straussa; Wiedeń (517 m) 11.40 koncert symfoniczny, 12.55 muzyka lekka, 18.35 „Walkirja” op. R. Wagnera.

KSIEGI STANU GWILNEGO

Zgony:

Dnia 8 czerwca 1933 r. zgłoszono: Józef Bartkowiak, rolnik, 47 l. Franciszka Kasprowiczowa z d. Dominiczakówna, 72 l. Marja Cieżka z d. Łabendzińska wdowa, 53 l. Stanisław Wawrzyniak, robotnik, 62 l. Edward Sójka, cholewkarz, 37 l. Józefa Kistszyna z d. Taberska, wdowa, 86 l. Czesław Kaczmarek 1 r. Halina Cecylja Kalamajska 1 dziec 12 i pół godz. Wincenty Szukala, mistrz piekarski 67 l.

Korespondencja

z Czytelnikami naszymi

— J. J. Bk., Wkłady Pańskie utraciły wartość wskutek dewaluacji marki. (K)
— P. L. Kędziora, Prawnie 6 procent. Dobrowolnemu porozumieniu się stron na dowolne warunki prawo się nie sprzeciwia. (K)

— Jadwiżanka, Owszem, są lekarze specjaliści. Opiata 3 zł od porady. (K)

— Stały Czytelnik 100 M. D., Bank prywatny lub akcyjny powinien wypłacić Panu około 125 zł, bank spółdzielczy tylko odpowiednio tyle, ile płaci za udziały swym członkom. Wkłady utraciły wartość wskutek dewaluacji marki. (K)

— K. K. Wrona, Prawo wykonywania praktyki można uzyskać tylko po ukończeniu odpowiednich studiów uniwersyteckich wzgl. w Państwowym Instytucie Dentystycznym w Warszawie. Praktyka u dentysty nie wystarczy. (K)

— W. G. 33, Należy się Panu emerytura, a przynajmniej odprawa za sześć miesięcy. Radzimy domagać się zatrudnienia lub emerytury. (K)

— Stały Czytelnik nr. 38, Nie słyszełmy o takiej loterii. (K)

— Stały Czytelnik Jarocin, O ile Pan zatrudnia pracowników w swem przedsiębiorstwie, powinien Pan to ubezpieczenie opłacać. Jeżeli Pan nikogo nie zatrudnia, wystarczy sprawę wyjaśnić. (K)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. T. z podziękowaniem za doznane łaski 2 zł; N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 5 zł; — Ceglowski 10 zł; — Marja Czarliska ku uczczeniu pamięci śp. ks. dr. Włodz. Sypniewskiego 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 32 zł.

Na Tow. „Stella”: Związek Młodych Narodowców ognisko żeńskie 2 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 32.50 zł.

Na Tow. „Caritas” oddział Jezyce dla biednych dzieci: Czajka i Derisch zamiast wieńca na trumnę śp. M. Jaszyska 20 złotych.

Na głodnych robotników w Luboniu: Uczennice Seminarjum Ochroniarskiego w Poznaniu 2.50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 101.50 zł.

Na odnowienie Bazyliki Wileńskiej: P. Podkuliński 45 zł.

Dnia 8 VI rb. wyplaciliśmy komitetowi budowy pomnika N. S. J. złożone w naszej administracji składki 260,50 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

- Tow. „Braterstwo” Poznań - Wilda. Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 10 bm. o godzinie 19 na sali p. Grotowskiego Dolna Wilda 71.
- Stow. Chrześc. Kupców Podróżujących i Przedst. Handlowych w Poznaniu. Nadzwyczajne walne zebranie w sobotę 10 bm o godz 19 w lokalu p. Jarockiej ul. Masztalarska 8.
- Tow. Powstańców i Wojaków Poznań - Dębiec. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 10 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Grzesiaka przy ulicy Wspólnej nr 15.
- Męski Chór Seraficki. Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 10 bm. o godz. 20 na salce OO. Franciszkanów przy

kościół OO. Franciszkanów, ulica Franciszkańska 2a.
- K. S. „Skra”. W sobotę 10 bm. o godz. 19.30 zebranie plenarne w lokalu p. Hejnowiczowej przy ul. Pręcznica róg Zwierzynieckiej.
- Tow. Ucz. Powst. Wlkp. Łazarz-Górczyn. W niedzielę 11 bm. na terenie ogródków działkowych, przy ul. Kopczyńskiego, bezpłatne strzelanie bronią małokalibrową.
- Żeńskie Tow. „Strażnica”. Zwiedzenie gazowni miejskiej w niedzielę dn. 11 bm. Zbiórka o godz. 10 przed gazownią, ul. Grobla 15.
- Związek Cech. Czeladzi Cielielskich. Zebranie odbędzie się w niedzielę 11 bm. o godz. 11 w lokalu p. Koniecznego, ulica Masztalarska 2.
- Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej urzęduje w niedzielę 11 bm wycieczką do Kiekrza. Zbiórka o godzinie 8.30 na głównym dworcu. Odjazd o godzinie 8.45
- Związek Instalatorów, Blacharzy i Monterów. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 11 bm. o godz. 11 w lokalu zebrań p. Wiśniewskiego przy ul. Słusarskiej 6.
- Koło Przyj. Harcerzy przy I. Pozn. Druż. Harc. im. Bolesława Chrobrego w Poznaniu obchodzi w niedzielę 11 bm. 10-lecie swego istnienia. O godz. 9 msza św. w kościele Ks. Ks Salezjanów przy ul. Wronieckiej, o godz. 11 akademja w sali Zw. Oficerów Rezerwy, Stary Rynek nr 80-82.
- Sodalicja Panien Urzędniczek. Na-

bożeństwo w niedzielę 11 bm. o godz. 9 w kaplicy sodal. przy kościele OO. Jezuitów. Po południu o 19 zebranie plenarne tamże.

Restauracja Hotel Polonia

Grunwaldzka 18

poleca bezpłatnie salę i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Obiad z 3 dań w abon 90 gr. Ceny niskie! zg 19 071

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

S. p.

Marja Rybicka

nasza ukochana ciotka, zmarła, opatrzona św. Sakramentami, przeżywszy lat 77.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 bm., o godz. 5-tej po południu, z domu żałoby w Kórniku, o czym donosi

w smutku pogrążona

rodzina.

Kórnik, Poznań, Leszno, dnia 8 czerwca 1933 r. ng 10 359

S. p.

Stanisław Brych

major

Komendant P. K. U. Sanok, odznaczony Krzyżem Niepodległości, Medalem Pam. za wojnę 1918-1921 Medalem Dziesięciolecia Niepodl. i t. d.

zmarł w środę dnia 7 czerwca 1933, w sanatorium w Iwonicy, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 46 Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu, w sobotę, dnia 10 bm., o godz. 16, z kaplicy 7. Okręgowego Szpitala Wojskowego, na cmentarz garnizonowy, o czym zawiadamiają

żona, synek i rodzina.

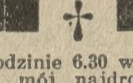
zg 19 080

A. Koszewski

Stary Rynek 61

przedaje najtaniej

Wagi kuchenne
Wagi handlowe
Odważniki
Maszynki do lodów
Maszynki okowiciane
Żelazka do prasowania elektr., okow. i z duszami
Maszynki gazowe
Maszynki do mięsa
Młynki do kawy.
Pg 10 909-20,88

S. p.

Wincenty Smukała

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się dnia 10. bm., o godzinie 5, z kostnicy szpitala garnizonowego, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Paryż.

żona i syn.

PANI JE POCI

POD DĄBAMI
RADZYMY SIĘ OZWAC
OPATENTOWANY
JRODEK
OD POTU

DINOL

FLYN

PRZY POCCNIU JE NÓG
DINOL PROJEK
Lab chem DINOL Warszawa.

ng 10 307

Przewielebnemu ks. Dr. prałatowi Taczakowi, ks. Rektorowi Cieszyńskiemu, asystującemu Duchowieństwu, Tow. Młodych Drogerzystów, Tow. Uczniów Drogerzystowskich, Klubowi Wioślarskiemu 1904, Kołu śpiew. „Arion”, wszystkim udział biorącym w pogrzebie i nabożeństwie żałobnym, ś. p.

Jana Domicza

oraz za ofiarowane wieńce, kwiaty i wyrazy współczucia składają najserdeczniejsze

dg 3729

podziękowanie

Poznań, 9. VI. 1933. żona z dziećmi i rodzina.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel 10-46

W. P. Prof. Dr. Jurasz

Profesor Uniwersytetu w Poznaniu

oraz W. P. Docent Dr. Skubiszewski raczą przyjąć moje serdeczne podziękowanie za mistrzowską operację jelit. SS Miłośnicy dzieł składam na ręce S. Joanny serdeczne podziękowanie za prawdziwie siostrzaną opiekę.

A. Bystrzyński,
dg 3723 artysta Teatru Polskiego w Poznaniu

Farby, lakiery, Pędzle

Szczotki do tróterowania
Mop Aparat Mop Politurę
Froter, Politurę najtaniej w
Drogerji Warszawskiej
Poznań, 27 Grudnia 11.
dg 3453

2 zastępców

na Poznańskie i Pomorze do sprzedaży wyrobów elektrotechnicznych poszukuje się Reflektuje się na siły pierwszorzędne, wymagana gwarancja złotych 3.000. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 19 072.

MANSZETY

skórzane do tloków
poleca nr 941
Garbarnia F. A. Stenzel, Gniezno.

S. p.

Stanisław Kandulski

przeżywszy lat 68 Pogrzeb odbędzie się w sobotę. 10. bm., o godz. 9 z domu żałoby, na cmentarz parafjalny w Konarzewie.

zg 19 074 W ciężkim smutku pogrążona

Dopiewo. żona.

Szkło

ogrodowe, okienne, dachowe, kit i t. d.

polca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła s. a.

Pg 10 177 Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63.

Las majętności Nekla

ma do oddania większą ilość

brzózek zielonych do dekoracji.

Nadleśnictwo Rajmundowo
poczta Nekla. zg 19 012

S. p.

Mieczysław Mierkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 10 czerwca r. b., o godz. 16 w Kościebie.

Tow. „Piełgrzym” pod wezw. Matki Boskiej
Wypadek 254. w Poznaniu. zg 19 078/9

SZYBY „PATRIA”, Poznań,

polca najkorzystniej

OKIENNE

Wały Zygm. Augusta 1
narożnik św. Marcina

Przy oszkleniu nowych kompletnych budowli specjalne rabaty! dg 3 677

Postępowanie upadłościowe. Co do majątku kupca Fr. Sobkowskiego, dawniej Związek Bławatników T. z o p w Ostrowie Wlkp ul. Wrocławska 4, wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 29 kwietnia 1933 r. o godz 9 przed poł. postępowanie upadłościowe, ponieważ kupiec Fr. Sobkowski wniosł z powodu wielkich strat na ogólnym spadku cen o otwarcie postępowania upadłościowego. Zarządca masy upadłościowej mianuje się właściciela biura buchalteryjnego p. Ludwika Pisulę w Ostrowie, Rynek 22. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 24 czerwca 1933. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 1 lipca 1933 r., o godz. 10 przed poł. zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 15 lipca 1933 r. o godz. 10 przed poł. Wszystkim którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 24 czerwca 1933 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Ostrow, dnia 29 kwietnia 1933 r Sąd Grodzki. ng 10 065

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Jadwigi Pietalowskiej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego nr. 17a po oświadczeniu się wydziału wierzyteli co do możliwości dolenia umowego dłużniczki, wyznacza się termin umowy na dzień 22 czerwca 1933, godz 10 w gmachu tut. Sądu, pokój 29. Proponuje umowę i oświadczenie wydziału wierzyteli są wyłożone w sekretarjacie tut Sądu, pokój 30 do wglądu przez zainteresowanych. Poznań, dnia 6 czerwca 1933. Sąd Grodzki. ng 10 064

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Parcele

idealnie położone za Brama Warszawską bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” „Praca” wodociąg: kanalizacja i światło na miejscu sprzedam bardzo tanio. Małek: Droga Debińska 11. Telefon 21 90. Pg 10 206/7-17 44/5

Cukiernia

z urządzeniem, pracownia sprzedaw. Oferty Kurjer Pozn. zg 32 476

Rowery

pierwszorzędnych marek od zł 180 odpowiedzialnym finansowo również ratami: Rywkiewicz, Wielkie Garbary 9. dg 3 374

Meble

najtaniej u Bakosia
ul. Wenecjańska 1 Most Chwałiszewski przy krzyżu. zg 29 778

Okazja

89 mórz kujawskiej zemi. Pośredniczący wykluczeni. Zgłoszenia Agencja Kuriera Pozn. Można ng 10 158

Skład

papieru tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zg 32 470

Gramofon

szkafkowy tanio. Słowackiego 48. mieszkanie. zg 33 042

Ciężarówkę

Chevrolet. bardzo dobry stan. Jeżycka 44. zg 32 466

Maszynę

do chemicznego czyszczenia tkanin sprzedam. Marsz. Focha 93 m. mieszkaniowa. zg 33 072

Okazja

radio 4 lampkowe z głośnikiem i całym urządzeniem sprzedam Nowy Rynek 5 m. 3. zg 32 179

Sypialnia

ładna kryształami marmurem okazyjnie. Kwiatowa 6 stolarnia. zg 32 176

Sprzedam

maszyną do powielania jak nowa bardzo tanio. Dominikańska 3. Pr 11 160-23.48

Gestetnera

maszyną do powielania jak nowa bardzo tanio. Dominikańska 3. Pr 11 158-23.50

Skład

okazały z mieszkaniem wydzierżawie Kamienicę z piekarnią 3 składami sprzedam korzystnie - Śmiśniewicza Środa. Kilińskiego. zg 30 102

Skład

napieru tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zg 32 470

Upiększenia

mieszaniowe, uzupełnienia zbiorów, wyroby srebrne, meble, porcelana, brązy, obrazy sztuczne, broń starożytna, różne okazje. Wielki wybór poleca najkorzystniejsze źródło antykaryczne Antonięgo Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Pg 11 100-22.97

Salon Ludwika XV

całkowicie złocony, bardzo ładny, nowy okazjnie. Poznański Dom Komisyjny. Dominikańska 3. Pr 11 159-23.49

Dom

W Poznaniu, niedaleko centrum, z rolnym 6 pokojowym mieszkaniem, dużym ładnym ogrodem przystępnym sprzedaż Duda, Wielkie Garbary 34. rg 7 397

Aparat

duży do atenu tanio sprzedam. Wielka 25 drogeria. rg 7 395

Ford

otwarty, 4 osobowy rocznik 1927 po remoncie światła, starter — sprzedam za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański rg 7 380

Parcele

budowlane w Szelagu od 1500 kw.mtr. tanio sprzedaje Duda, Wielkie Garbary 34. rg 7 398

Jadalnia

piękna stylowa rok używana deboromahoniowa, prywatnie — tanio Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 006

Motocykl

F. N. 5 km. na sprzedaż. Wierzbice 46 w podwórzu. zdg 33 020

Angielkę

westfalska sprzedam. Górczyńska 52. zdg 33 028

Maszynę

piszaca Underwood, prawie nowa tanio Dom Komisowy Dominikańska 3. zdg 33 027

Parcele

w Puszczykowie (Leczycy) nad jeziora 7 000 m² sprzedam po 2 zł. Bydgoszcz. C-unwaldzka 20. m. 7. ng 10 353

Piłę

taśmowa mało używana — tanio sprzedam. Górczyńska 14. parter. zdg 31 440

Brehm Tierleben

10 tomów eleg. oprawnych sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 800

Dom

w piekarni w pełnym biegu w mieście powiatowym sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 790

500

mógł po 220 zł żytnia budynki, inwentarz dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 791

Cukiernia

dobre zaprowadzona w Pobiedziskach Rynek — sprzedam. zdg 32 786

Nowy dom

2 pokoje kuchnia 500 m² ogrodu 4 000 zł. Ławica-Więś Zgłoszenia Marsz. Focha 19 m. 8. zdg 32 781

Wózek

dziesięć dobrych w utrzymaniu tanio. Staszica 3. m. 3. zdg 32 841

Krowy

wszystkie wydelone z cielcami ras czarna, biała, wagi 9 do 12 centarów sprzedamy 30 sztuk. Kupujący może z całej obory 100 sztuk wybrać najlepsze. Cena około 300 złotych. — Majetność Edwardowo Poznań. zdg 32 842

Waga

do bydła, świń świeżo kompletnie wyrenowana, odmalowana, wyważona 250 złotych. Majetność Edwardowo, Poznań. zdg 32 846

Fordson

traktor do mleczki, orki i do cięcia z plugiem dobrze utrzymany gotowy użycia. 2 000 złotych. — Majetność Edwardowo, Poznań. zdg 32 845

Ford

limuzyna czter osobowa, dwudrzwiowa, bardzo dobrze utrzymana rocznik 1929, zrobiła dopiero osiemnastyciętych kilometrów. cena 5 000 złotych. Majetność Edwardowo, Poznań. telefon 62-47. zdg 32 844

Powózki

(dokard) samopojazd dwukółkowy, mahoniowy, gumach, kulokowych kołkach 1 000 złotych, taki sam czterokołkowy, czterosobowy. Najlepszy fabrykat bardzo elegancki, utrzymane jak nowe, 2 000 złotych sprzedam Majetność Edwardowo. Poznań, telefon 62-47. zdg 32 843

Makulaturę

czysta sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 851

Motor

brad zmiennej i fazowy 1 P. S. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 852

Parcele

1200 m kw. w Luboniu przy drodze tanio na sprzedaż. Bliższe wiadomości: Michalski, Luboń. zdg 32 078

Nowa willa

w Inowrocławiu w pobliżu Solanki korzystnie na sprzedaż. Adres Włodarczyk Cukrownia Wierzbosławice, pow. Inowrocław telefon Inowrocław 527. ng 10 337

Dźwiękową

aparaturę kompletną sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański zdg 32 803

Parcela 450

właścicielka Łódzka 29. zdg 32 802

Sprzedam

całkowicie urządzenie na lodownie. Zgłoszenia Rybaki 11/12. od godz. 9-12 przed południem. zdg 32 916

Gramofon

nowy Dom Komisowy Podgórzna 2. zdg 32 917

Wózek

dziesięć jak nowy tanio sprzedam. Śniadeckich 15. m. 11. zdg 32 895

Dom

z ogrodem 4 mieszkania czynszowy w Mosinie i parcela w Górczynie 1280 m² zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Małopolska 1. rg 7 382

Szatkarkę

do kasprty obrotowa, używana kupię. Zgłoszenia wraz z ceną do Kurjera Pozn. zdg 32 839

Tornister

harcerski dobrze utrzymany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 918

Rower

męski kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 833

Kupię

maszynę do szycia „Singera” — Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 922

Pianino

zaraz kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 32 976

Aptekę

kupię placac nowym domem w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 183

Pokój

męski kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 143

Justophot

w dobrym stanie kupię. Oferty cena Kurjer Poznański dg 3 721

6 KAMENICE

Dom ulica Mickiewicza za gotówkę

kupię. — Oferty cena ostateczna Kurjer Poznański zdg 32 451

Willkę

bardzo solidnie budowana, położona 10 minut od stacji Puszczykowo pod lasem zaraz sprzedam 40 procent niżej własnych kosztów i opróżnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 964

Willkę

ogrodem wolne mieszkanie minuta od tramwaju elektryczność — sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 808

Kamienicę

kupię natychmiast. cena około 100 000, zaliczka 100 000 — druga około 200 000 zaliczka 150 000 Najdokładniejsze przystępne oferty Kurjer Poznański zdg 32 941. — Agenci wykluczeni.

Willa

komfortowa czteromieszkańkowa, dochodowa wpłaty 35 000. Małeczki. Rybaki 20 a. zdg 32 884

Kamienicę

komfortowa śródmieście, dochód 16 000 sprzedam 115 000. wpłaty 50 000. Gruszczyński. Pocztowa 30. zdg 32 910

Kamienicę

czteropokojowa, dochód 18 000, wolne czteropokojowe mieszkanie sprząda właściciel. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 908

Willkę

sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 32 925

Kamienicę

blisko pl. Wolności czynsze 9 300 cna 67 000 wpłaty 40-50 000. — Druga Jeżyce czynsz 10 000, cna 70 000, wpłaty 40 000 sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 908

7 PIENIADZ

3 000

na wykończenie domu. Mosina I. hipoteke poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 853

7 000

nominalnych pożyczki konwersyjnej sprzedam Zgłoszenia prosze Kurjer Pozn. zdg 32 866

10 — 20 000

poszukuje na hipoteke wartościowej kamienicy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 899

Zi 5 000

pożyczki pod zastaw ziem, która szlachetna Pani lub Pan pożyczki młodemu kupcowi do powiększenia interesu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 32 993

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój

z kuchnią od gospodarza wynajmę. Południowa Śl. Debiec. zdg 32 812

Czteropokojowe

komfort centrum dwupokojowe, jednopokojowe Łazarz od gospodarza wynajmę. Informacyj: Szewska 11 m. 9. zdg 32 876

6, 5, 4, 3 i 2

pokojowe mieszkania — wskaże „Domus” Plac Wolności 14 a. — Informacje bezpłatne. zdg 32 410

5 pokojowe

I. p. tylko bardzo poważnemu zaraz wprost od gospodarza. Mostowa 39 naprzeciw kościoła. Inf. stróż. zdg 32 415

Dwupokojowe

słoneczne kuchnia łazienka, centralne, niski parter. nowi w Willi przy Ojczy wydzierżawi zaraz gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 770

Dwupokojowe

przynależnościami 70 miesięcznie. Zgłoszenia Aleja Hetmańska 11. Łazarz. zdg 32 767

Nowoczesne

piękne, słoneczne komfortowe 6 pokojowe mieszkanie na 1½ piętrze centralnym ogrzewaniem. duże pokoje, przy Sew. Mielżyńskiego powodu przeprowadzki odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 008

Kupię

gospodarstwo 45-50 morg. Zgłoszenia właściciela z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 32 820

Szatkarkę

do kasprty obrotowa, używana kupię. Zgłoszenia wraz z ceną do Kurjera Pozn. zdg 32 839

Tornister

harcerski dobrze utrzymany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 918

Rower

męski kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 833

Kupię

maszynę do szycia „Singera” — Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 922

Pianino

zaraz kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 32 976

Aptekę

kupię placac nowym domem w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 183

Pokój

męski kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 143

Justophot

w dobrym stanie kupię. Oferty cena Kurjer Poznański dg 3 721

6 KAMENICE

Dom ulica Mickiewicza za gotówkę

kupię. — Oferty cena ostateczna Kurjer Poznański zdg 32 451

Willkę

bardzo solidnie budowana, położona 10 minut od stacji Puszczykowo pod lasem zaraz sprzedam 40 procent niżej własnych kosztów i opróżnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 964

Willkę

ogrodem wolne mieszkanie minuta od tramwaju elektryczność — sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 808

Kamienicę

kupię natychmiast. cena około 100 000, zaliczka 100 000 — druga około 200 000 zaliczka 150 000 Najdokładniejsze przystępne oferty Kurjer Poznański zdg 32 941. — Agenci wykluczeni.

Willa

komfortowa czteromieszkańkowa, dochodowa wpłaty 35 000. Małeczki. Rybaki 20 a. zdg 32 884

Kamienicę

komfortowa śródmieście, dochód 16 000 sprzedam 115 000. wpłaty 50 000. Gruszczyński. Pocztowa 30. zdg 32 910

Kamienicę

czteropokojowa, dochód 18 000, wolne czteropokojowe mieszkanie sprząda właściciel. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 908

Willkę

sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 32 925

Kamienicę

blisko pl. Wolności czynsze 9 300 cna 67 000 wpłaty 40-50 000. — Druga Jeżyce czynsz 10 000, cna 70 000, wpłaty 40 000 sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 908

7 PIENIADZ

3 000

na wykończenie domu. Mosina I. hipoteke poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 853

7 000

nominalnych pożyczki konwersyjnej sprzedam Zgłoszenia prosze Kurjer Pozn. zdg 32 866

10 — 20 000

poszukuje na hipoteke wartościowej kamienicy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 899

Zi 5 000

pożyczki pod zastaw ziem, która szlachetna Pani lub Pan pożyczki młodemu kupcowi do powiększenia interesu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 32 993

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój

z kuchnią od gospodarza wynajmę. Południowa Śl. Debiec. zdg 32 812

Czteropokojowe

komfort centrum dwupokojowe, jednopokojowe Łazarz od gospodarza wynajmę. Informacyj: Szewska 11 m. 9. zdg 32 876

6, 5, 4, 3 i 2

pokojowe mieszkania — wskaże „Domus” Plac Wolności 14 a. — Informacje bezpłatne. zdg 32 410

5 pokojowe

I. p. tylko bardzo poważnemu zaraz wprost od gospodarza. Mostowa 39 naprzeciw kościoła. Inf. stróż. zdg 32 415

Dwupokojowe

słoneczne kuchnia łazienka, centralne, niski parter. nowi w Willi przy Ojczy wydzierżawi zaraz gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 770

Dwupokojowe

przynależnościami 70 miesięcznie. Zgłoszenia Aleja Hetmańska 11. Łazarz. zdg 32 767

Nowoczesne

piękne, słoneczne komfortowe 6 pokojowe mieszkanie na 1½ piętrze centralnym ogrzewaniem. duże pokoje, przy Sew. Mielżyńskiego powodu przeprowadzki odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 33 008

Mieszkanie

2 pokoje ewent. na biura centrum parter od gospodarza. Długa 8, Jerzykiewicz. zdg 32 880

Czteropokojowe

komfortowe I. piętro wynajmie gospodarz udzielającemu większej pożyczki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 808

2 — 3

pokoje komfortem (Jeżyce) wynajmie. Dabrowskiego 96. skład. 4-6. zdg 32 992

Dwa — trzypokojowe

komfortowe za dzierżawę zgóry. Zgłoszenia Soltysiak, Prusa 18. zdg 33 000

Dwupokojowe

łazienka z nowymi meblami zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 32 966

3 pokoje

kuchnia śródmieście oddam panią urzędniczką panom lub małżeństwu. Adres Kurjer Poznański zdg 33 007

Pięciopokojowe

I. piętro, słoneczne, od właściciela. Wierzbice 2. zdg 33 031

Przecznica

5 pokojowe komfortowe, od 1 lipca od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 033

Trzypokojowe

Matejki dwupokojowe kuchnia, balkon Jeżyce czynsz 45 zł, od gospodarza wynajmie „Pawilon” Marszałka Focha 15. zdg 33 029

Pięciopokojowe

komfortowe, niski parter zgóry. Działki 7. mieszkanie 7. zdg 33 026

9 SZUFA MIESZK.

różnej wielkości każdej dzielnicy dla poważnych refleksyjantów poszukuje „Domus”. Plac Wolności 14 a telefon 58-17. zdg 32 411

Pokoju

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ul. Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 30 994/5/6

Wszelkie materjały bielizniane
wyprawowe - jak dłona namsuk: jedwabie gwarantowane - wyspy - do cenach rekordowo niskich poleca Fabryka Bielizny - Dom Plócienn. J. Schubertera Wroclawska 3. Pz 10 198

Przepisuję
na maszynę (25 groszy strona). Sw. Marcin 64 m. 11. zdg 32 568

Hurtownia
biżuterji sztucznej korali. Stary Rynek, Koronowski zdg 32 905

Darmo
wzory zdjęć fotograficznych. Radom. skrzynka pocztowa 99. zdg 32 949

Odpadki
kuchenne są do oddania w restauracji „Piwnica Ratuszowa” Stary Rynek 1. zdg 33 036

TEATRY

Poznań, piątek, 9. 6.
TEATR POLSKI: Dziś - „Dr. Julia Szabo” z gośc. występem Marjuszki Maszyńskiego.
Sobota, 10. 6. „Dr. Julia Szabo”, z gośc. występem Marjuszki Maszyńskiego.
Niedziela, 11. 6. „Dr. Julia Szabo”, z gośc. występem Marjuszki Maszyńskiego.

TEATR NOWY: Dziś o godzinie 5 po poł.: „Cyd” dla młodzieży szkolnej, ceny biletów 50 gr, 75 gr i 1 zł; wieczorem teatr nieczynny z powodu próby generalnej z sztuki „Walet królowej”.
Sobota, 10. 6. „Walet królowej”, premjera. Występ gościny Jerzego Leszczyńskiego.
Niedziela, 11. 6. „Walet królowej”, występ gościny Jerzego Leszczyńskiego.

KOMEDIA MUZYCZNA: - Sobota, 10. 6. „Fraulein Doktor” po cenach najniższych.
Niedziela, 11. 6. o godz. 3.30: „Nina - gwiazda ekranu” po cenach najniższych.
Niedziela, 11. 6. o godz. 8: „Fraulein Doktor” po cenach najniższych.

Bydgoszcz, sobota, 10. 6.
TEATR MIEJSKI: o godz. 8: „Panna w koszarach”.
Niedziela, 11. 6. „Panna w koszarach”.

KINA

Poznań, piątek, 9. 6.
APOLLO: „Strasna noc”.
AURORA: „Pat i Patachon, chłopcy do rzeczy”.
COLOSSEUM: „Bezmienni Bohaterowie”.
CORSO: „Pat i Patachon jako królowie mody”.
METROPOLIS: „Bracia Karamazow”.
MUZA: „Głos Pustyni”.
ODEON: „Ludzie w hotelu”.
ORZEL: „Napiętnowani ludzie”.
RENAISSANCE: „Gwiazdzista Eskadra”. Nadprogram: „Nowości ze swiata”.
ROXY: „Harrold Lloyd”.
SŁOŃCE: „Naucz mnie kochać”.
TECZA: „Serce na ulicy”.
WILSONA: „Odrodzenie”.

Bydgoszcz, sobota, 10. 6.
BAŁTYK: „Karjera Chaplina” i „Król Prerji”.
KRISTAL: „Bocznica ulicy”.

Krotoszyn, sobota, 10. 6.
BAŁTYK: „Faworyta Maharadzy” - dźwiękowy.

Suknie
najnowszych żurnali garderobe dziecięca wykonuje Murawa, Wały Jana III, 10, m. 14. zdg 32 036

Ważne dla Wiel. Duchowieństwa
Hafciarka zdolna wykonuje i naprawia tamto apartamenty kościelne. Zgłoszenia ekspedycja Kurjera Pozn. zdg 32 837

Jakanie
kto wyleczy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 897

Koldry
przerabiam posyłam. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 32 875

Zamiana płyt
gramofonowych nowe od 2 zł. Jarosz. Fredry 6. zdg 32 967

Czapki
oddam komis Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 960

23 OZENKI

Ciemnoblondynka
lat 35 z umeblovanem mieszkaniem kompletna wyprawa i gotówka wyjdzie zamąż za urzednika lub wojskowego. Oferty Kurjera Pozn. zdg 32 783/9

Dla mego wujka
właściciela przedsiębiorstwa samochodowego we Francji (Polak katolik) poszukuje ta droga dobrej gospodarnej żony. Panny lub wdówki do lat 35 którym założy na dobrem pozyciu małżeńskim zechca laskawie przesłać fotografie do Kurjera Poznańskiego zdg 32 552. Dla obojętnego dobra 10 000 - 15 000 zł posagu požadane.

Kawaler
lat 39. rzemieślnik szuka znajomości pań lat 26 do 38. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 815

24 NAUKA

Na stancję przyjme gimnazjastów (stki)
zapewnijac troskliwa opieke pod wzgledem nauki, zdrowia, wychowania Aptekarzowa Iza Wichrowska Nowy Rynek 5 mieszkanie 3. zdg 32 178

Kto
przygotuje w krótkim czasie zdolnego ucznia do matury. Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdg 32 821

Nauczycielka
mloda do przyw. szk. powz. z kwalifikacjami oraz pieniędzmi do 1-2 000 zł może sie zglosić. Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 007

Kursy Uniwersyteckie
celem otrzymania stopnia akademickiego (doktor inżynier) Dyplom po ukończeniu studiów. International Academic Bureau. Etablissement Iris 22 Rue St. Augustin. Paris (2e). Francia. Tg 1 310

26 ROZRYWKA

Kino „Orzel”
„Nieuchwytny bandyta”. „Zwyciestwo detektywa”. Walter Miller. Allene Ray. zdg 32 915

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Inżynier - drogowiec
20 letnia pracą zawodowa, znajomość stosunków poszukuje zastępcstwa firm lub odpowiedzialnej posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 447

Ogrodnik
kawaler obeznany we wszystkich galezach swego zawodu poszukuje posady od 15. 6. lub później. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 32 444

Bufetowa
gospodyni do pomocy w służeniu domu od 15. 6. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 551

Ogrodnik
poszukuje posady zaraz później. Dobry fachowiec i pracownik 12 lat praktyki. Oferty urządzam Kurjer Pozn. zdg 32 646

Dziewczyna
z dugoletniemi świadectwami z bardzo dobrem poleceniem kochająca dzieci przyjme posade za małym wynagrodzeniem od 15. lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 813

Panienska
lat 17, z prowincji szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 818

Dziewczyna
do wszystkiego z bardzo dobrimi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 840

Gospoia
długoletniemi świadectwem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 859

Dziewczyna
wieksza poszukuje posady długoletniemi świadectwami do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 858

Portjerstwo
przyjmuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 861

Początkująca
bufetowa szuka posady miejscowości obojętnej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 862

Panna
poszukuje posady do dziec. znacząco szyć z małym wynagrodzeniem Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 771

Nie
Poznanianka skromna gospodarząca 30 lat poszukuje jakiegokolwiek posady ewentualnie zajmie sie domem samotnie osoby Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 761

Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem - wszelkie zaprawy zna poszukuje posady lub poslugi od 15 lub 1. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 32 758

Posługaczka
poszukuje poslugi 3 razy tygodni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 908

Skromna
uczniawa dziewczyna szuka poslugi także z praniem Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 904

Poszukuje
poslugi do gotowania na cały dziec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 926

Chłopiec
lat 16. chetny do pracy dobrej rodziny poszukuje posady ucznia do składu kolonjalnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 777

Osoba z inteligencji
uczniawa pielęgniarka kompletna opiekunka poszukuje odpowiedniego zajęcia na sezon latowy Oferty do Kurjera Pozn. zdg 32 775

Robotnik
z kaucją 150 - szuka pracy jako woźnica lub w mylnie względnie portier. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 953

Gotowaniem
dobrem poszukuje posady lub poslugi. Posiadam posciel. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 33 005

Fotograf
retuszer poszukuje stałej posady. Laskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 32 945

Rzadca gospodarczy
z szkola rolnicza 12 lat praktyki, z bardzo dobrimi świadectwami i poleceniami w ostatniej posadzcie 5% roku poszukuje posady zaraz lub później. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 946

Dziewczyna
dobrimi świadectwami szuka posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 930

Ekspedjentka
rzeźnicza z mala kaucją szuka posady od 15. 6. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 835

Gospodyni
kucharka. szuka posady zaraz lub 15. miejscowości obojętnej. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 833

Biurowa
wykształceniem z własna maszyną. szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 874

Dziewczyna
wieksza. uczniawa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1 do 1 lub 2 osób Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 830

Poszukuje
posady pokojowej z szyćem i wtyl. do dziec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 772

Pracznka
tania, czysto pierze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 900

Osoba
inteligentna z dobrego domu pragnie przyjąć posade w charakterze gospodyni na probostwie ewentl. majątku za małym wynagrodzeniem zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 807

Reprezentacyjna
umrzełma, taktowna przyjmie zaraz posade sekretarki, kasjerki, reprezentantki względnie innej. Poznań, Pocztowa 16, m. 11. „Pomorzanka”. zdg 32 979

Panienska
do lekkich prac domowych dziec. ka. poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 964

Pracznka
doświadczona przyjmie jeszcze prania. Marsz. Focha 51, m. 10. zdg 32 959

Technik - dentysta
(siła żeńska) poszukuje posady od 1. VII. 33 roku, dzielna w technice i operatywie. Miejscowości obojętnej. Adres Kmiołkowa Helena Czarnków n/Notecia, ul. Zamkowa 2. zdg 33 011

Dziewczyna
dobrze poleciona szuka poslugi zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 678

Poszukuje
poslugi do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 492

Dziewczyna
długoletnie dobre świadectwa praniem gotowaniem poszukuje posady lub poslugi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 540

Krawczyni
na elektrancka garderobe szuka posady w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 534

Poszukuje
posady lub poslugi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 702

Żelazniak
mlodszy poszukuje posady lub przedstawicielstwa zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 683

Krawczyni
szuka szyć w dom 2 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 506

Poszukuje
całodziennie poslugi z gotowaniem lub bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 460

Panienska
religijna, przebywajaca dluzszy czas w internacie SS Urszulank we Francji, znajaca jezyk francuski szuka posady najchetniej do dziec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 700

Ogrodnik - pszczelarz
kawaler lat 29 dzienly fachowiec szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 462

Panienska
z ukończona szkola handlowa z Zgłoszenia biśmienne w Groszkiewicz. Stary Rynek 59, magazyn bławatów zdg 32 409

Nauczycielka
z francuskimi niemiecckim i muzyką potrzebną na wieś do dziewczynki kurs 5-tej powzechnej. Zgłoszenia Skienowa Dziekanowice pow. Gnietno zdg 32 826

Służąca
do pracy domowej od 15 potrzebna Waldowski Klecko. Rynek. ng 10 346

Zastępczyni szefa
(mlodsza siła biurowa) z wkładem do 1 500 zł do sredn. przedsiębiorstwa potrzebna Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 785

Wspólnika
przyjme zakład fryzjerski. udział 1 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 768

Wspólnika
z dugoletnią praktyką potrzebną Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 051

Fryzjerka
zaraz. Główna Gnieźnińska 76. zdg 33 049

Panienska
do obsługi gości z kasowaniem potrzebną na wyjazd - sezon. Zgłoszenia osobiste plac Sapieżyński 5 restauracja. 12. VI. od 11-12 godzinny zdg 33 038

Gospodyni
szuka posady z małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 524

Panienska
inteligentna, z praktyką poszukuje posady do dziec na wieś lub na male miasteczko. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 448

Poslugi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 431

Rolnik
doświadczony prima świadectwa poszukuje posady gospodarza na deputat od 1. 7. samodzielnie dyspozycje Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 430

Dziewczyna
z gotowaniem i praniem szuka posady zaraz lub od 15. 6. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 424

Pokojowa
szuka posady do wszelkich szyćem z dobrimi świadectwami zaraz najchetniej na majątek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 418

Biurowy
z 3 i pół letnia praktyką szuka posady zaraz lub później Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 408

Służąca
uczniawa wieksza szuka posady lub całodziennie poslugi zaraz - ewentl. od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 407

Dziewczyna
inteligentna samodzielna. gotowaniem, dobre świadectwa uczniawa, pracowita szuka posady zaraz lub 15. 6. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 32 504

Panna
znajaca szyć. gospodarstwo domowe, poszukuje posady do dziec lub jakiegokolwiek zajęcia. miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 500

Wyręczycielka
długoletnia praktyka na majątkach, dobrze poleciona, dzielna w swym zawodzie, ze znajomością krawieczyny, szuka posady zajmie sie dziećmi lub pielęgnowaniem chorych, jezyk polski i niemiecki. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 519

Szofer mechanic
długoletnia praktyka jazdy i warsztacie, reparable wszelkie typy samochodów poszukuje posady. Agencja Kurjera Pozn. Miedzychód. ng 10 313

Kasjerka - ksiązkowa
dom. siła pierwszorzedna, bilansistka długoletnia praktyka dobre referencje poszukuje stałej posady od 1. 7. tylko na majątek. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 31 971

Dziewczyna
do dziec i do lekkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 631

Dziewczyna
wieksza, dobrze poleciona długoletnie świadectwa poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 533

Panienska
umiejajaca pracować na maszynach pofczoznicznych poszukuje zaraz posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 950

Kaucja
poszukuje posady ekspedientki piekarni. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 33 003

Francuzka starsza
poszukuje posady na lato do dziec na weł. Zgłoszenia „Par” pod 23.47. Pz 11 156-23.47

Wzorowy rolnik
kawaler lat 35, obecnie 8 lat w posadzcie samodzielniej niewypowiedzianej, pragnie zmienić posade na odpowiednie stanowisko od 1. 7. 33 Laskawa zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 3 720

28 WOLNE MIEJSCA

Ekspedjent
samodzielny oraz 2 uczni z ukończona szkola handlowa Zgłoszenia biśmienne w Groszkiewicz. Stary Rynek 59, magazyn bławatów zdg 32 409

Nauczycielka
z francuskimi niemiecckim i muzyką potrzebną na wieś do dziewczynki kurs 5-tej powzechnej. Zgłoszenia Skienowa Dziekanowice pow. Gnietno zdg 32 826

Służąca
do pracy domowej od 15 potrzebna Waldowski Klecko. Rynek. ng 10 346

Zastępczyni szefa
(mlodsza siła biurowa) z wkładem do 1 500 zł do sredn. przedsiębiorstwa potrzebna Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 785

Wspólnika
przyjme zakład fryzjerski. udział 1 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 768

Wspólnika
z dugoletnią praktyką potrzebną Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 051

Fryzjerka
zaraz. Główna Gnieźnińska 76. zdg 33 049

Panienska
do obsługi gości z kasowaniem potrzebną na wyjazd - sezon. Zgłoszenia osobiste plac Sapieżyński 5 restauracja. 12. VI. od 11-12 godzinny zdg 33 038

Wspólniczki
do składu delikatesów poszukuje gotówki 2 000 ozenek nie wkluczony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 053

Radjotechnik
z dugoletnią praktyką potrzebną Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 051

Fryzjerka
zaraz. Główna Gnieźnińska 76. zdg 33 049

Panienska
do obsługi gości z kasowaniem potrzebną na wyjazd - sezon. Zgłoszenia osobiste plac Sapieżyński 5 restauracja. 12. VI. od 11-12 godzinny zdg 33 038

Krawiec
potrzebny. Sw. Marcin 54. Rapiór. ng 10 357

Ekspedjentke
kaucją 500 zł przyjmie zaraz „Teceza”, Pasaz Apollo. zdg 33 009

Stała
praca akwizycyjna. Wroby złote, srebrne na raty. Zarobek z 300 miesiecznie. Akwizytorzy w całej Rzeczypospolitej poszukiwani. „Eternitas” Warszawa. Hortensja 6. ng 10 356

Pracznki
(detaszerki) przyjmie „Teceza”. Farbinaria i Chemiczna Prania. Pasaz Apollo. zdg 33 012

Technik dentystyczny
może sie zglosić od 1 lipca, który pracuje perfekty w zlocie i kauczku. Proszę o podanie pensji przy wolnym utrzymaniu. Odpisy świadectw požadane. Mlodszy dentysta. Kościelna, Rynek 3. zdg 3 719

Madeleine
gabinet kosmetyczny - Drowej Marjad. Poznańskiej. Pielęgnowanie i usuwanie jej defektów. Porady bezpłatne. Ul. Fr. Ratajczaka 29. telefon 54-37. zdg 32 833

Dziewczyna
wszystkiego zaraz. Rynek Łazarzski 7, Mikołajska. zdg 32 997

Dwie uczennice i dwóch uczni
do oddzialu konfekcji damskiej i męskiej ukończona szkola wydziałowa - Miejska Szkoła Handlowa. F. Lisiecki Dom Konfekcyjny. zdg 32 969

Fryzjer
dzielny uczennica. Wodna 14. zdg 32 937

Fryzjerka
może sie zglosić. - Wierzbicki, Chwaliszewo 74. zdg 32 933

Służąca
potrzebna zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 3 836

Uczennica
do szyć zaryb potrzebna. Pocztowa 31, m. 1. zdg 32 868

Mlodsza
panna z ładnym charakterem pisma, piszaca na maszynie potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 923

Bezrobotny
murarz znajdzie prace na domku 2 pokoje kuchnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 980

Krawcowa
potrzebna od zaraz na dużej. - Dobekowa Prussa 1 II p. zdg 33 077

Pomocnik
fryzjerski. Kramarska 25. zdg 33 065

Wspólnik
do kawiarni gotówka 2 000 potrzebny. Poważne oferty Kurjer Pozn. zdg 32 806

Wspólniczki
do składu delikatesów poszukuje gotówki 2 000 ozenek nie wkluczony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 053

Radjotechnik
z dugoletnią praktyką potrzebną Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 051

Fryzjerka
zaraz. Główna Gnieźnińska 76. zdg 33 049

Panienska
do obsługi gości z kasowaniem potrzebną na wyjazd - sezon. Zgłoszenia osobiste plac Sapieżyński 5 restauracja. 12. VI. od 11-12 godzinny zdg 33 038

Krawiec
potrzebny. Sw. Marcin 54. Rapiór. ng 10 357

Ekspedjentke
kaucją 500 zł przyjmie zaraz „Teceza”, Pasaz Apollo. zdg 33 009

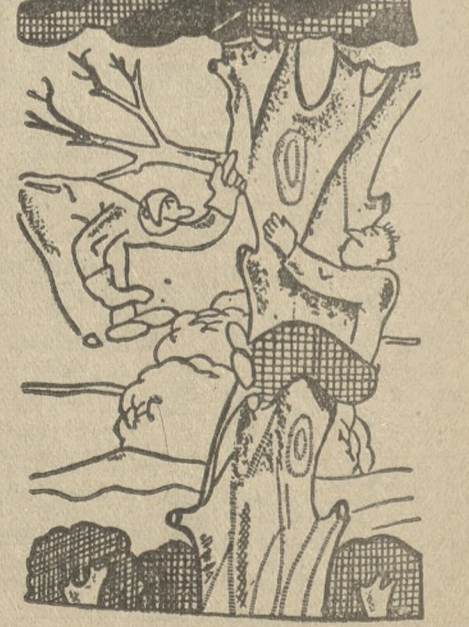
Stała
praca akwizycyjna. Wroby złote, srebrne na raty. Zarobek z 300 miesiecznie. Akwizytorzy w całej Rzeczypospolitej poszukiwani. „Eternitas” Warszawa. Hortensja 6. ng 10 356

Pracznki
(detaszerki) przyjmie „Teceza”. Farbinaria i Chemiczna Prania. Pasaz Apollo. zdg 33 012

Technik dentystyczny
może sie zglosić od 1 lipca, który pracuje perfekty w zlocie i kauczku. Proszę o podanie pensji przy wolnym utrzymaniu. Odpisy świadectw požadane. Mlodszy dentysta. Kościelna, Rynek 3. zdg 3 719

Madeleine
gabinet kosmetyczny - Drowej Marjad. Poznańskiej. Pielęgnowanie i usuwanie jej defektów. Porady bezpłatne. Ul. Fr. Ratajczaka 29. telefon 54-37. zdg 32 833

Humor zagraniczny

Spotkanie... = Co? pan też lotnik? = Nie - szofer.

(Life N. Jork) S. F.

Przedpłata
na miesiac czerwiec 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z 3,20, w agencjach w miescie z 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu z 3,70, z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem miesiecznie z 4,14, kwartalnie z 12,40, pod opaska miesiecznie w Polsce z, w innych krajach z 9,50. W razie wypadków spowodowanych sila wyższa, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania sie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy koncu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, wieksze dluzej wedlug mozności. Drobnie ogloszenia (najwyzej 100 slow, w tem 5 naglowkow); slowo naglowkowe (tuste) 25 gr, kazde dalsze slowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogloszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkonośnych i uroczystościowych poprzedza normalna codzienna część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149